Leto LXXIII, št. 10 Poštnina plačana v gotovini. — Die Postgebühr bar bezahlt. Preis - Cena L 2

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Kopitarjeva 6. Telefon 23-61—23-64. Mesečna naročnina 32 lir. — Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnine in 10.394 za inserate. Izključne zastopstvo za oglase iz Italije in inozemstva: UPI S. A. Milano. Rokopisov ne vračamo.

SLOVENEC

JANUAR - 1945
14
NEDELJA

Erwartete bolschewistische Winteroffensive an der Weichselfront eröffnet

In den Ardennen musste der Feind seine Angriffskraft mässigen Südöstlich Bastogne wurden die Amerikaner zurückgedrängt — Weitere Erfolge nördlich der Donau trotz stärkster sowjetischer Gegenwehr

Aus dem Führerhauptquartier, 13. Januar. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Infolge unserer Gegenschläge hat die Stärke der feindlichen Angriffe in den Ardennen nachgelassen. Nordöstlich Laroche wehrten unsere Truppen zum Teil in Nachtgefechten den örtlich vorgedrungenen Gegner ab. Im Kampfraum südöstlich Bastogne wurden die Amerikaner durch unsere Gegenangriffe zurückgedrängt; eine am Vortage entstandene Frontlücke wurde geschlossen.

Bei Hatten und Rittershofen in Elsass wird die Säuberung des eroberten Festungsgebietes der Maginotlinie fortgesetzt. Die Amerikaner, die den ganzen Tag über zu vergeblichen Gegenangriffen ansetzten, erlitten in unserem zusammengefassten Feuer hohe blutige Verluste.

Südlich Erstein haben unsere Truppen auch die zweite eingeschlossene feindliche Kampfgruppe aufgerieben. Neben 450 gezählten Toten verlor der Gegner nach den bisherigen Feststellungen 26 Offiziere und über 700 Mann an Gefangenen, ausserdem erhebliches Kriegsmaterial.

Schlechtes Wetter schränkte die Kampftätigkeit an den mittelitalienischen Fronten ein. Die Briten führten nur einzelne ergebnislose Vorstösse an der Adriatischen Küste.

In Ungarn kam es zwischen Plattensee und Donau gestern nur zu örtlichen Gefechten. Gegen den Südostteil von Budapest führte der Feind heftige Angriffe, die von der Besatzung in harten Kämpfen abgewiesen wurden. Nördlich der Donau brachten unsere Angriffe trotz verstärkter feindlicher Gegenwehr weitere Erfolge. Versuche der Sowjets, unsere Angriffsspitzen durch Flankenangriffe abzuschneiden, scheiterten. An der slowakischen Südgrenze wurden die Durchbruchsversuche mehrerer bolschewistischer Schützendivisionen zwischen Losonc und Hernad vereitelt.

An der Weichselfront hat die lange erwartete Winteroffensive der Bolschewisten begonnen. Nach aussergewöhnlich starker Artillerievorbereitung trat der Feind zunächst an der Westfront des Brückenkopfes von Baranow mit zahlreichen Schützendivisionen und Panzerverbänden an. Erbitterte Kämpfe sind entbrannt. Nebenangriffe südlich der Weichsel und im Nordteil des Baranow-Brückenkopfes wurden zerschlagen.

Im ostpreussischen Grenzgebiet lag beiderseits der Romintener Heide schweres feindliches Artilleriefeuer auf unseren Stellungen. Zahlreiche bataillonsstarke Angriffe der Sowjets wurden abgewiesen.

Auch im Nordteil des Memeler Brückenkopfes blieben mehrere feindliche Angriffe erfolglos.

Die feindliche Luftwaffe führte am gestrigen Tage nur einzelne Jagdvorstösse ins Reichsgebiet. In den Abendstunden warfen britische Störflugzeuge Bomben im Rheinland und im Westfalen. Bei einem militärisch ergebnislosen Angriff von etwa 40 viermotorigen britischen Bombern gegen die Norwegische Küste bei Bergen schossen 18 deutsche Jäger 11 feindliche Flugzeuge, Marineflak zwei weitere ab. Nachtjäger brachten über der Kieler Bucht ausserdem sechs schwere britische Bomber zum Absturz.

Das Vergeltungsfeuer auf London dauert an.

Pričela se je pričakovana boljševiška zimska ofenziva na bojišču ob Visli

V Ardenih je moral sovražnik omejiti svojo napadalno moč — Jugovzhodno od Bastogna so bili Amerikanci potisnjeni nazaj — Nadaljnji uspehi severno od Donave kljub najmočnejši sovjetski protiobrambi

Führerjev glavni stan, 13. jan. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja:

Zaradi naših protiudarcev je popustila jakost sovražnih napadov v Ardenih. Severnovzhodno od Larocha so odbile naše čete deloma v bojih na nož krajevno prodrle nasprotnike. Na bojišču jugovzhodno od Bastogna smo potisnili Amerikance z našimi protinapadi nazaj, neko prejšnjega dne nastalo hojiščno vrzel pa zaprli.

Pri Hattnu in Rittershofnu v Alzaciji nadaljujemo s čiščenjem zavzetega trdnjavskega področja Maginotove črte. Amerikanci, ki so vršili ves dan brezuspešne protinapade, so utrpeli v našem strnjenem ognju visoke krvave izgube.

Južno od Ersteina so uničile naše čete tudi drugo obkoljeno sovražno bojno skupino. Poleg 450 naštetih mrtvih je izgubil nasprotnik po dosedanjih ugotovitvah 26 častnikov in nad 700 ujetih mož, vrh tega pa mnogo vojnega gradiva.

Slabo vreme je omejilo boje na srednjeitalijanskih bojiščih. Britanci so napravili le nekatere brezuspešne sunke ob jadranski obali.

Na Madžarskem je prišlo med Blatnim jezerom in Donavo včeraj le do krajevnih spopadov. Proti jugovzhodnemu delu Budimpešte je napravil sovražnik silovite napade, ki jih je posadka v hudih bojih zavrnila. Severno od Donave smo imeli z našimi napadi kljub ojačeni sovražni obrambi nadaljnje uspehe. Poizkusi Sovjetov, da bi odrezali naše napadalne osti z bočnimi napadi, so se izjalovili. Ob slovaški južni meji smo preprečili prebijalne poskuse več sovjetskih strelskih divizij med Losoncem in Hernadom.

Na bojišču ob Visli se je pričela dolgo pričakovana boljševiška zimska ofenziva. Po izredno močni topniški pripravi je napadel sovražnik najprej na zapadnem krilu baranovskega predmostja s številnimi strelskimi divizijami in oklepniškimi oddelki. Ravzneli so se ogorčeni boji. Postranske napade južno od Visle in na severnem delu baranovskega predmostja smo razbili.

Na vzhodnopruskem obmejnem ozemlju je sovražnik na obeh straneh Romintener Heide s težkim topniškim ognjem obstreljeval naše postojanke. Zavrnili smo številne sovjetske napade v jakosti bataljonov.

Tudi na severnem delu memelskega predmostja več sovražnih napadov ni imelo uspeha.

Sovražno letalstvo je napravilo včeraj podnevi le posamezne lovske sunke na nemško področje. Zvečer so vrgla britanska motilna letala bombe na Porenje in na Vestfalijo. Pri vojaško brezpomembnem napadu kakih 40 štirimotornih britanskih bombnikov proti norveški obali pri Bergenu je zbilo 18 nemških lovcev 11 sovražnih letal, mornariško protiletalsko topništvo pa dve nadaljnji. Noční lovci so sestrelili nad Kielskim zalivom poleg tega 6 težkih britanskih bombnikov.

Povračilni ogenj na London traja dalje.

Bivši kralj Peter pod pritiskom

Ženeva. Kot javljajo iz srbskih krogov, pritiskajo britanska vlada in levičarski krogi še nadalje na kralja Petra, da bi dosegli spremembo njegovega stališča do dogovora med Šubašičem in Titom. V tej zvezi opozarjajo v Londonu na prejemke kraljeve rodbine in na odškodnino za dvorne izdatke, ki jih označujejo kot »nedemokratske«. Istočasno opozarjajo, da bi lahko izvršili nameravano preosnovo vlade ter izvedbo volitev za ustavodajno skupščino tudi brez kraljevega sodelovanja, ker je dežela trenutno dejansko brez veljavne ustave.

•

Poročilo o nadaljnjem angleškem in levičarskem pritisku na kralja Petra mora marsikomu, ki doslej še ni spregledal, na široko odpreti oči. Titova komunistična agitacija je dolgo varala nevedno prebivalstvo, da so Titovi tolovaji »jugoslovanska kraljeva vojska«, ki da se bori za »osvobodítev« in podobno. Kdor je le malo poznal razmere in boljševiške agitacijske metode, je takoj vedel, da je vse to laž. S kraljevim imenom so vabili na limanice tiste ljudi, ki se tolovajem niso hoteli ali ne bi hoteli pridružiti na njihov odkrit komunistični program. Sedaj so vse krinke dokončno padle. Tito, Moskva in London pritiskajo na mladega kralja, naj pristane na sporazum med Titom in Šubašičem, to je z drugimi besedami, naj se odpove prestolu. Titovi boljševiki so s tem pokazali, da so resnično protinarodni elementi in da hočejo vse Srbe, pa tudi Hrvate in Slovence spraviti pod komunistični jarem. Ti dogodki so tudi v celoti potrdili naše dosedanje pisanje, ko smo trdili, da titovci navidezno služijo kralju, dokler jim kaže, pozneje pa pokažejo pravo barvo in se obrnejo proti njemu. Najnovejši dogodki v Londonu morajo vsakomur odpreti oči. Kralj Peter, ki se je zanašal na pomoč zahodnih zaveznikov, je bil izigran od njih in od komunistov. Vsak pravi narodnjak se bo zato boril proti našim narodnim sovražnikom in ne bo dopustil, da bi komunizem zavladal na naši zemlji.

Stockholm, 12. jan. V Londonu so zelo ogorčeni, da se je drznil jugoslovanski kralj Peter skromno oporekati dogovoru med begunskim ministrom Šubašičem in tolovajskim vodjem Titom, ki je bil sklenjen na Churchillovo zahtevo in ki pomenja izročitev Jugolavije Moskvi. Potem, ko je britanska vlada Petru že preprečila, da bi dal kakšne izjave javnosti, s tem, ko mu je onemogočila njegovo tiskovno konferenco ter ga s tem praktično onesposobila, se sedaj v časopisju in poročevalski službi tembolj razburja nad Petrovim obnašanjem. Agencija Reuter je s prikrito grožnjo ugotovila v nekem sporočilu, da Peter ni sledil nasvetom britanskih državnikov, ki »smatrajo dogovor kot dobro uporaben kompromis«. Posebno so mu zamerili, da je podal svojo izjavo, »ne da bi prej o tem vprašal britansko vlado«.

Medtem, ko je večina londonskih listov v ponedeljek zjutraj k temu nepredvidenemu preokretu molčala, list »Times« ne prikriva svojega razočaranja, da ni bil dosežen od Churchilla zaželjeni kompromis. List izjavlja, da kaže, da sloni premišljanje kralja Petra na »nepoznanju dejanskega položaja«. Tu kot v ostalih »osvobojenih« deželah se mora opirati autoriteta na voditelje Titovih ljudi (beri boljševiških tolp). Po mnenju lista »Times« bo angleška vlada vztrajala na tem, da bo dosežen med Titom in Petrom dogovor. »Times« končno obžaluje, da je povzročil kralj z odklonitvijo tega dogovora »neprijetne možnosti za angleško vlado.

Jasneje »Times« ne bi mogel priznati popolne odvisnosti Londona od Kremlja. Churchill je kot druge evropske narode obljubil Sovjetom tudi Jugoslavijo in se boji sedaj Stalinove jeze, če bi nastale pri predaji teh dežel še kakšne »majhne motnje«.

Izredna dejanja nemških vojakov

Berlin, 13. jan. V Ardenih in Spodnjih Vogezih, v pogorju južno in v ravnini severno od kolena Donave so onemogočili led, obilica snega in megla vsako premikanje.

Posebno težko nalogo zahteva borba v Ardenih; vsak dan znova zahteva bitka od nemških vojakov, da se bore z vso energijo. Da je presenetljiv napadalni sunek v prvih dneh decembra dvignil bojišče 1. severnoameriške armade iz tečajev, je bila velika zasluga nemških pionirjev, ki so večkrat do prsi stoječ v vodi, položili preko luxemburške mejne reke in pozneje preko Querfa in Ourthe brvi in pontone. S pravočasnim postavljanjem mostov in odstranitvijo minskih polj so mnogo doprinesli do hitrega razvoja nemških napadov. Danes podpirajo obrambne boje. Na severnem in južnem boku ardenskega predgorja pomagajo gernadirjem pri zgradnji obrambnih položajev s polaganjem minskih polj in razstreljevanjem zmrzle zemlje. Posamezne čete so ostale v zaščito umikalnih premikov na zahodnem rogljiču nemškega vdornega področja, v neposredni bližini sovražnika ter so razstrelile pripravljene razstrelilne naboje šele takrat, ko so britanski vojaki stopili na podminirano ozemlje. Glavno breme boja pa nosijo nemški grenadirji. Med napredovanjem so morali dati iz sebe vse, da so se priključili naprej prodrlim oklepnikom, potem ko so uničili sovražna oporišča. Sedaj branijo v svojih premočenih ali zaradi močnega mraza zamrzlih uniformah vsak meter zemlje. Ponovno je moral sovražnik posamezne točke naskočiti do desetkrat, da je končno zavzel za ceno izredno visokih izgub 50 ali 100 metrov ozemlja.

Železno hrbtenico pehote pa zopet tvorijo nemški oklepniki. V napadu so poglobili od grenadirjev pribojevani vdor v prodor, prerezali so sovražne zveze z zaledjem ter zmleli rezerve, ki jih je vrgel sovražnik nasproti njim. Sedaj so ojačili grenadirske protisunke ali napadajo v strejenih oddelkih vdrlega sovražnika. V sredo so severno od Bastogna zapahnili sovražna vdorna mesta. V četrtek so pričeli s protinapadom proti Severnoamerikancem, ki so sunili jugovzhodno od Bastogna v izvirno področje reke Ourthe. Mnogo zaslug za obilico vsega, kar je potrebno grenadirjem, pionirjem, topničarjem in oklepniškim posadkam pri napadu in obrambi imajo komore. Kljub zledenelim cestam, obstreljevanju sovražnega topništva in napadu lovskih bombnikov, prinašajo vedno znova in pravočasno strelivo in prehrano, kakor tudi orožje v prve bojne črte.

Izredno trdoto zahteva tudi borba na alzaškem bojišču in v spodnjih Vogezih, kjer so pričele nemške planinske čete z novimi napadi. Borba, ki jo otežkoča snežni metež kakor tudi megla in ki jo vodijo proti sovražnim utrdbam južno in jugovzhodno od Weisenburga, zahteva izredno skupno delo vseh vrst orožja. Odlično obnašanje vsakega posameznega vojaka in čut za disciplino omogoča uničenje nadaljnjih bunkerskih skupin, poglobljenega vdora pri Hattenu do Rittershofena, kakor tudi obrambo protinapadov svežih severnoameriških oddelkov. Posebne uspehe so dosegli Nemci med Schlettstadtom in Ersteinom. Presenetljiv napad nemških oklepniških oddelkov je odrezal močne sovražne zaporne oddelke v trikotu med Illom in Renom in v dveh velikih kotlih na obeh straneh prekopa Ren-Rodan so bili sovražni oddelki stisnjeni.

S srednjeitalijanskega bojišča ne poročajo razen o brezuspešnih sovražnih sunkih ob ligurski obali in uspešnega zaključka večdnevnih očiščevalnih nastopov proti gaullističnim tolpam, ki so usmerile svoje brezuspešne motilne nastope proti nemški preskrbi in ki so jih morale plačati z občutnimi izgubami, o nobenih pomembnih vojnih akcijah. Na Balkanu je ostalo delovanje tudi krajevno omejeno.

Dvojna bitka na Madžarskem pa napram temu zopet narašča. Severno od Szekesfehervarja, na zahodnem robu pogorja Vertes, v pogorju Pilies in v ravnici zahodno od izliva reke Gran so napredovale nemške čete kljub težkim vremenskim in ozemeljskim razmeram. Boljševiki so uvideli veliko nevarnost. Pričeli so s protinapadi predvsem severno od Zamolyja in pri Bicskeju, ne da bi mogli onemogočiti počasno, toda vztrajno prodiranje nemških čet. Omeniti je treba, da so boljševiki prvič poslali v boj jadralne letalce pri Zamolyju. Tri jadralna letala so nemške čete takoj po pristanku napadle ter uničile v boju njihovo posadko 150 mož in zaplenile jadralna letala. Ta brezuspešen poskus, dovesti ojačenja na posebno ogroženo točko, daje sklepati, da so imeli Sovjeti izredno visoke izgube. Nadaljnje visoke izgube v moštvu in oklepnikih je imel sovražnik na vdornem področju severno od Donave. V Budimpešti pa vztraja od božičnega večera posadka v težkih bojih navalu boljševiških čet. Obranila je v odločilnih protinapadih na vzhodnem kolodvoru, kakor tudi v južnih in severnih predmestjih vse sovražnikove prebijalne poskuse ter uničila pri tem 4 letala in 5 oklepnikov. Okoli vojašnic in tovarniškega področja so divjali globoko v noč ogorčeni bližinski boji.

»Zgodovinski zakon našega stoletja«

Berlin, 13. 1. Vodja tiskovnega in poročevalskega oddelka v nemškem zunanjem ministrstvu poslanik dr. Schmidt je prikazal na delovnem zborovanju nemškega znanstvenega zavoda zgodovino britansko-sovjetskoruskega pakta »rdeče alianse« ter v njem odražajoči se propad britanske zamisli te vojne. Za Anglijo je bila Sovjetska zveza le oportunistično vojni činilec proti Nemčiji, a nikak povojen činilec. Anglija je upala, da bosta Nemčija in Sovjetska zveza medsebojno izkrvaveli ter da bo s tem Angliji zagotovljena njena moč v Evropi. Po Stalingradu pa nima rdeča armada več zadržujočega značaja v vojni proti Angliji. Obratno se trudi da bi postala potencialni zmagovalec vojne v Evropi in s tem najmočnejša kontinentalna sila. Iz tega izhaja za Anglijo nujnost, da dela Sovjetom priznanje za priznanjem, po drugi strani pa da skuša na diplomatskih tleh omejiti politične cilje Sovjetske zveze v Evropi. Ta poskus ustvariti okrog Sovjetske zveze takozvani »cordon sanitaire«, se je tako s pomočjo emigrantskih vlad v Londonu in njihovih dežel Poljske in Jugoslavije kot tudi s pomočjo zahodnega bloka ob odporu Moskve poponoma razbil. Enako pa je bilo varljivo upanje, da bi bila lahko Amerika angleški zaveznik pri njenih naporih za omejitev evropske sovjetske politike kajti spričo svojih koristi na Daljnjem vzhodu noče stopiti Amerika v glavnih življenjskih vprašnjih britanske politike ob stran Anglije, da bi jo podprla. Tudi Rooseveltov poskus politične ugotovitve ciljev Sovjetske zveze se je ponesrečil. Dumbarton Oaks letalska in valutna konferenca, predstavljajo postojanke v ameriških naporih po zagotovitvi njihovih imperialističnih povojnih načrtov. Vendar so morale Združene države kapitulirati pred moskovsko politiko. Z naraščajočo pripravljenostjo Združenih držav za sodeovanje s Sovjeti postaja Atlantska listina prazna utvara. Najprej so jo interpretirali nato o njej niso več govorili, kasneje so original izgubili, 6. januarja pa jo je Roosevelt končno kot »zbirko pravil« položil v arhiv. S tem se je zrušila angloameriška osnova evropske politike in propaganda. Mesto nameravanega pakta o zahodnem bloku, ki naj bi zagotovil varnost zahodne Evrope v korist angleških interesov, je bil podpisan francosko-sovjetski pakt, v katerem je Stalin znova zahteval sistem sovjetsko-francoskega mehanizma, ki je Francijo enkrat že spravil na rob boljševizma in v vojno z Nemčijo. Tako sedi britanska politika med dvema stoloma: med sovjetsko zahtevo po obvladanju Evrope in ameriško zahtevo po vladi nad svetom. S tem se je uspešno izkazala zunanjepolitična zasnova Nemčije, ki je doživela svojo veliko politično preizkušnjo. V sedanji vojni se je pričelo novo novo obdobje: Nemčija ni poražena, temveč je obratno znova vstala. Revolucionarni značaj sedanje vojne stopa vedno bolj na plan. Napram različnim interesom »rdeče alianse«, ki se je v vseh odločilnih političnh vprašanjih že izkazala kot izredno sterilna ter enotna le v mržnji, dviga Nemčija revolucioniarno idejo novega reda v evrop, življenju. Roosevelt predstavlja kapitalistično, liberalistično in imperialistično roparstvo kasno rojenega kontinenta, Churcihl reakcijo nedvomno strukturno in duševno mogočne, a preživele oblike imperija, Stalin pa nakopičenje in organizacijo šestine zemlje v službi židovske ideje, ki se mora končati v svetovni anarhiji. Adolf Hitler stoji obratno na čelu nastajajoče Evrope z narodno mnogoličnostjo, kot organske, socialistične in zahodne enote, katero določa zgodovinski zakon našega stoletja. Zanj so stopile nemške armade v boj, v njem pa ne bodo prej odložile svojega orožja, dokler ne bodo izpolnile tega zakona.

Perspektive jugovzhoda

Trezni evropski opazovalec se mora le nasmehniti, če bere izliv prepoznega spoznanja v newyorškem tedniku »New Weekly«, ki piše: »Tito se je sedaj odkrito postavil na stran Sovjetske zveze, da bi pokazal demokracijam klasičen vzgled o umetnosti dvojne igre«. Povprečen Amerikanec sicer prav nič ne pozna evropskih ljudi, evropskih narodov in njihovih razmer; za to se zanimajo le poklicni diplomati. Tako neumni pa v New Yorku ali v Washingtonu gotovo tudi niso, da bi ne razumeli, kaj pomeni, če gre Broz-Tito na ljubeznivo Stalinovo in Molotovo povabilo v Moskvo, se tam v njuni navzočnosti »pogaja« s Šubašičem in sklene z njim sporazum o fuziji svoje ter londonske begunske vlade v eno samo polnokrvno komunistično vlado. Gotovo tudi razumejo, kaj pomeni, če v Kremlju »prosijo« Tita za dovoljenje za začasno zasedbo jugoslovanskega področja (res začasno, ker ga bodo morali kmalu zapustiti). Še bolj to razumejo, če Tito Angležem prepove izkrcanje v Dalmaciji in »osvoboditev« zahodnega področja bivše Jugoslavije, ali če sklene, da bo on, ki se je sedaj preselil iz skalnatih podzemeljskih brlogov v beograjski konak srbskih kraljev, izvedel »ljudsko glasovanje« o tem, če se bo kralj Peter smel vrniti na prestol ali ne. Dobro poučeni krogi na Wallstreetu in Downingstreetu že iz lastnih izkušenj vedo, da se Kremelj ne mara o nobeni stvari pogajati, marveč hoče vedno le diktirati. Da je to res, so nam potrdili najnovejši dogodki v Londonu. Čeprav namreč v Londonu dobro vedo, da je velikanska večina prebivalstva bivše Jugoslavije odločno proti Titu in njegovim tolpam, ki so jih prej podpirali in jim pošiljali orožje, da jih sedaj lahko mečejo iz Dalmacije, in da se Tito v Srbiji drži na površju proti volji ljudstva le s krvavim terorjem, naslanjajoč se na sovjetske bajonete, se vendar iz bojazni pred Moskvo izrekajo za od Moskve diktiran sporazum Tito—Šubašič in za postavitev lutkastega regentskega sveta mlademu kralju Petru. Peter se je temu uprl, ker ve, da mu je tisti trenutek, ko na moskovske zahteve pristane, padla krona z glave. Naknadno »ljudsko glasovanje« bi bilo namreč le komedija pod dobro preizkušeno režijo GPU-ja. Upor kralja Petra pa je za Angloamerikance le »majhna motnja«, o katere bodočnosti nam spričo lublinskega primera pač ni težko prerokovati.

Če se ozremo na usodo ostalih držav jugovzhodne Evrope, vidimo podobne perspektive. Romunija in Bolgarija, ki sta postali žrtev izdajstva lastnih, iz tujine plačanih ljudi, danes ječita pod boljševiško strahovlado. Romunski in bolgarski kmetje, ki so bili tako tesno povezani s svojo ljubljeno domačo grudo, ki so spoštovali svete narodne in družinske tradicije, so postali žrtev izkoreninjenih razumnikov. Danes jih v velikih množicah odvažajo na prisilno delo daleč od svoje domovine v Sovjetsko zvezo, ali pa jim jemljejo z njihovim znojem tolikrat prepojeno zemljo in ustanavljajo iz nje brezdušne državne kolhoze. Začetki vsega tega so že krepko zastavljeni, dokončno pa bodo Sovjeti svoje čisto jasne načrte izvedli, ko bodo smatrali, da je nastopil čas, ko lahko popolnoma snamejo svojo krinko. Pa tudi to, kar se že z vso paro izvaja, niso mačje solze. Dokaz temu je, da si je po turških poročilih v Bolgariji vzelo življenje 40.000 ljudi, ker niso mogli prenesti tako grozne usode svoje domovine. Po stari boljševiški metodi so Sovjeti v Bolgariji in v Romuniji zaprli celo že vse tiste ministre, ki so igrali vlogo Kerenskega, in jih odvedli neznano kam. V Bolgariji so ustanovili komunistično kmečko zvezo, ki jo vodi sam Dimitrov. V Romuniji so brez pomislekov likvidirali kmečko stranko starega kmečkega voditelja Maniu-a, ki si je toliko prizadeval, da bi Romunija izdala Nemčijo in se pridružila Sovjetom. Pač lepo plačilo! V kolikor boljševiki zaenkrat še puščajo razne — sicer maloštevilne — nekomunistične slamnate može, je to posledica dobro preračunane igre. Tako v Romuniji kot v Bolgariji so se namreč razmere strahotno poslabšale, ni ne živil, ne obleke, ne zdravil itd., komunisti pa so prej povsod obljubljali raj na zemlji, kamor koli bodo prišli. Nekdo mora krivec teh poslabšanih razmer, in to so ti politiki, ki jih sovjetski in domač komunistični tisk srdito napadata in delata krive vsega pomanjkanja. Na ta način skušajo množice umetno še bolj zradikalizirati in zboljševizirati. Angleži in Amerikanci se za evropski jugovzhod sploh zanimati ne smejo. Romunske petrolejske naprave, ki so bile pred vojno last angloameriških petrolejskih družb,

(Nadaljevanje na drugi strani)

Boljševiška zimska ofenziva

Berlin. Mednarodni poročevalski urad javlja z vzhodnega bojišča:

Že dolgo pričakovana boljševiška zimska ofenziva, ki se je kot poročajo, pričela ob predmostju Visle zahodno od Baranova dne 12. januarja dopoldne po 4 urnem bobnečem ognju, je zapletla v boje že najmanj 3 sovjetske armade, 2 oklepniška zbora ter ostale samostojne edinice. Na vsem zapadnem bojišču predmostja, med Vislo južno od Pacanova in Lagova, koder se zavija bojna črta v pravem kotu proti vzhodu, so napadle močne pehotne in oklepniške sile globoko razporejeni nemški obrambni sistem. Z nekaterimi sovjetskimi vdori je nemško vodstvo že računalo. Včeraj popoldne je pričelo vsepovsod s protinapadi, s katerimi je stisnilo konice sovjetskih udarnih klinov s treh strani. Po nepopolnih poročilih so boljševiške izgube izredno visoke. Že prvi dan te ogromne bitke so izgubili 123 bojnih voz in napadalnih topov. Tudi v ostalih sovjetskih predmostjih ob Visli pri Kazimiercu so Sovjeti nemirni. Danes dopoldne so se razvneli boji v vzhodni Prusiji. Boljševiki, ki so napravili včeraj med Suvalkijem in Goldapom več motilnih napadov za vezanje čet, so pričeli danes z navalom med Eydtkalom in Schlossberglom (Pilikalínom). Nemški obrambni ogenj je tudi tu uničujoče zadel njihove prve napadalne valove.

Madrid. Po generalu Francu novoimenovani predsednik španskega državnega sveta, bivši španski poslanik v Rio de Janeiru in Rimu Raimundo (Pillkallnom). Nemški obrambni ogenj svoje mesto.

Proti orožju »V« ni obrambe

Stockholm, 13. jan. Neumorno obstreljevanje Anglije z orožjem »V« vpliva na angleško prebivalstvo tako deprimirajoče, da so bili časopisi prisiljeni poročati o trudu, ki so ga podvzeli za obrambo pred obstreljevanjem uradni angleški krogi in znanstveniki. Dnevnik »Daily Mail« posveča obstreljevanju 2 velika članka, ki sta namenjena kot pomirjevalni prašek za razrvane angleške živce. List zagotavlja, da bo storjeno vse, da se najdejo obrambna sredstva, vendar nikakor ne more tajiti, da niso doslej še našli nobenega obrambnega sredstva, čeprav si še tako velik štab strokovnjakov vseh vrst razbija glave, kaj bi bilo storiti proti obstreljevanju z orožjem »V«. Najbolj znani angleški letalski strokovnjak Colin Bednall dvomi, da obstaja kako uspešno obrambno sredstvo proti obstreljevanju z orožjem »V«.

Drugi članek »Daily Maila«, ki je bistveno treznejši od prvega, poroča le, da so znanstveniki že dolgo na delu, da so pa ugotovili, da nikakor ni možno vplivati na polet izstrelkov »V«. Tudi poveljstvo angleškega protiletalskega topništva, ministrstva za notranjo varnost, letalsko ministrstvo in angleški vojni urad se bavijo s tem problemom ter imajo stalne konference na katerih preizkušajo obrambna sredstva. Toda vse te konference in preiskave znanstvenikov so se končale tako zaključuje članek »Daily Maila«, s spoznanjem, da nimajo nobenega sredstva proti tovrstnemu obstreljevanju.

Kritika Churchillove politike v Grčiji

Sedanje premirje še ne pomeni miru

Bern, 13. 1. Oddelki ELAS, ki predstavljajo vedno bolj čisto boljševiško organizacijo, uživajo še naprej simpatije angleškega časopisja. V petek je usmeril dnevnik »Tribune« močne napade proti Churchillovi politiki v Grčiji. Vojna v Grčiji, tako piše časopisje, je zavzela cinično potek kot rezultat Churchillove takozvane mirovne misije.

Časopis podaja doslej nepriobčeno brzojavko bivšega kralja Jurija svojim atenskim pristašem, v kateri utemeljuje svoje soglasje k regentstvu z zagotovilom, da je to le začasnega značaja in da ELAS-a in EAM-a ne bodo sprejeli v novo vlado. List pričenja vprašanje, če je sploh govor o resnem regentstvu. Brž kone je tu govor o lažnem regentstvu in vladi marijonet, ki opira svojo avtoriteto na britansko orožje. Vse, kar bi lahko storil Plastiras, je, da izvede Churchillovo politiko likvidacije ELAS-ovih čet, medtem ko bi istočasno omadeževal dobro republikansko ime v Grčiji ter držal javnost drugih dežel v nejasnosti o resničnih dogodkih. Tednik »Newrs Statesman and Nation« se tudi sprašuje, kje ostaja obljubljena vlada na široki podlagi.

Ženeva. Občutek olajšanja spričo sklenitve pogodbe o premirju v Grčiji moti v britanskem tisku jasno spoznanje, da premirje še dolgo ne pomeni miru. V tej zvezi pravi Times: »Ali bo postalo premirje končno resničen mir in ali se bo državljanska vojna dejansko končala, vse to je odvisno od odkritosrčnosti in od volje obeh pogajajočih se strank, da dosežeta sporazum do časa, ko bo stopil ves narod k volitvam, ki bodo ugajale vsem krogom v Grčiji.«

De Gaulle mora mobilizirati

Ženeva. Reuter poroča iz Pariza, da je izjavil francoski vojni minister Rithelm, da nameravajo podvojiti trenutno iz 600.000 mož obstoječo francosko armado. Po vpklicu novih letnikov bo štela francoska armada 1.2 milijona mož. »Associated Press« poroča iz Pariza, da namerava Francija mobilizirati 10 letnikov. Ti letniki obsegajo 1,8 milijonov mož, s čimer bodo pozvali pod orožje mnogo več kot 2 milijona Francozov. Vpoklic teh letnikov je važen rezultat zadnjih razgovorov med Churchillom in de Gaullom v Eisenhowerjevem glavnem stanu. Od tod izvira tudi poudarjeno Rooseveltovo prijateljstvo napram Franciji, izraženo v njegovi zadnji kongresni poslanici. Novih vpoklicev bi pred angleškim in ameriškim javnim mnenjem ne mogli zagovarjati, ako ne bi naglo sledili obsežni francoski vpoklici. Kot sredstvo za izvedbo teh francoskih vpoklicev uporablja Roosevelt grožnjo, da bo zaprl dovoz ameriških živil v Francijo, s čimer hoče napraviti de Gaulla spričo sedanjega katastrofalno se slabšajočega prehranjevalnega položaja čim bolj poslušnega. Roosevelt in Churchill hočeta izkoristiti z nemško ofenzivo na zapadu nastale težke Eisenowerjeve udarce za to, da bi ustvarila na podlagi splošne vojne obveznosti francosko vojsko ter jo oborožila z ameriškim orožjem.

Dve ameriški bojni ladji potopljeni

Tokio. Japonske sile napadajo vse od dne, ko je sovražno brodovje vdrlo v vodovje glavnega filipinskega otoka Luzona, da bi se tamkaj izkrcalo, nasprotne edinice z neprekinjenim ognjem.

Kot potrjuje japonski poročevalski urad v soboto, znaša število velikih sovražnih vojnih in prevoznih ladij, potopljenih ali težko poškodovanih v Lingajenskem zalivu od 5. do 10. jan. najmanj 56.

Med njimi so Japonci zagotovo potopili: 20 prevoznih parnikov, 3 letalonosilke, 1 bojno ladjo, 5 križark in 2 nadaljnji križarki ali morda rušilca. Poleg tega so poškodovali: 13 prevoznih hladij, 4 letalonosilke, 1 bojno ladjo, 2 letalonosilki ali morda bojni ladji, 1 bojno ladjo ali križarko, 2 križarki in 2 nadaljnji bojni ladji neznanega razreda. Te številke obsegajo le uspehe dosežene do 10. januarja. Manjše ladje v njih niso vštete.

Japonci neprestano napadajo sovražne ladje, ki hočejo ojačiti izkrcane čete pri Lingajenu. Po nekem poročila z bojišča so 12. januarja zjutraj z obale opazili, kako sta se v zalivu potopila 2 nasprotnikova prevozna parnika.

Nadalje je uspelo japonskim podmornicam potopiti dne 12. januarja ponoči v vodovju zahodno od imenovanega zaliva neko sovražno bojno ladjo.

Kot poročajo s Filipinov, je tretje sovražno brodovje, obsegajoče kakih 80 ladij, pričelo 11. januarja zgodaj zjutraj z izkrcanji ob obali Lingajenskega zaliva. Že izkrcane sovražne sile skušajo napredovati vzdolž reke Agno proti jugu. Japonci, katerih obrambni položaj postaja vedno bolj ugoden, prežе na najboljšo priliko za odločilen napad.

Tako smo tik pred pričetkom ogromne kopne bitke na Luzonski ravnini.

(Nadaljevanje s prve strani)

z vso naglico odvažajo v Sovjetsko zvezo, ne da bi Angloamerikanci proti temu mogli ali smeli protestirati. Čeprav je Churchillov sin Randolph Churchill toliko hvalil Titove tolovaje, kjer je bil nekaj časa kot angleški opazovalec, sta morali vendar angleško in ameriško vojaško odposlanstvo zapustiti Titovo področje, kjer sta bili sicer že prej dejansko nič manj kot internirani.

Tudi položaj Grčije ne dopušča nikakega dvoma. Stalinov EAM bo že stalno skrbel, da bo Angležem nagajal in povzročal nerede ter nemire tako dolgo, dokler se ne bo »ljudstvo« svobodno odločilo za sovjetsko državno obliko.

Take so torej perspektive evropskega jugovzhoda. Kot smo videli, niso prav nič prijetne ne za Angleže in ne za Amerikance, pa tudi za prizadete narode ne. Zaenkrat odloča na Balkanu le Moskva s svojimi lutkami. Tako bi tudi ostalo, če bi ne bilo Nemčije in vseh tistih zdravih sil balkanskih narodov, ki niso hotele kloniti pred boljševiško-plutokratskim pritiskom; združene protikomunistične evropske sile pod vodstvom Nemčije pa so nam porok, da bo skupno z Evropo tudi evropski jugovzhod rešen boljševiške nevarnosti, ki jo mora sedaj začasno tako bridko okušati.

Pismo iz Kranja ob novem letu

Kranj, 13. jan. 1945.

Kranj v snegu. Zima je do kraja izrabila svoje pravice. Sneg je zapadel precej visoko in še vedno noče ponehati. Ceste in pločniki so na debelo pokriti z njim, čeprav so ga hišni gospodarji premetali na kupe, ki so tako visoki, da srednje velik človek že težko vidi čez nje na drugo stran ceste.

Ljudje vrve na delo in od dela. Vsak nosi pečat svoje dobe in resnosti. Že v zgodnjih jutranjih urah srečavaš ljudi po cestah, ki gredo po dnevni dolžnosti. Toda če v jutranjem mraku hočeš ločiti dekle od fanta, moraš že precej dobro pogledati. Tudi dekleta namreč nosijo hlače; izrazito šiljaste so. Pravijo pa, da jim delo dovoljuje poseganje v te moške pravice. Posebno kje zunaj mesta je ta navada v tem velikem snegu še dokaj upravičena. Pač pa je upravičenost iste noše v Ljubljani sami, kjer je odstotek splošne nošnje hlač še precej večji kot tukaj, precej omajana, v kolikor seve ne gre za delavne namene.

Na cesti često ujameš pomenek dveh gospodinj, ko razpravljata o veljavnosti živilskih nakaznic, kajti način preskrbe je tukaj urejen po nekoliko drugačnem sestavu. Videti pa je, da se tudi moški prav dobro vžive v ta posel, ker jih gospodinje zaradi drugih gospodinjskih skrbi pošiljajo po nekaterih manjših opravilih in nakupih. Neki mesar je samozavestno pohvalil moške, da jim raje streže kakor ženskam. So bolj poslušni redu in manj sitnarijo. Gospodinje bi verjetno pripomnile, da zaradi tega tudi manj in morda slabše prinesejo domov.

V gostilniških obratih je na hrani mnogo ljudi in so zadovoljni. Tako zahajanje v gostilne je danes seveda kar priporočljivo, kajti iz več razlogov pijančevanje odpade in to je hvale vredno.

Na cesti je prijetno opazovati ljudi. Mnogi pridejo v mesto tudi na smučeh. Voz ni videti, ker so jih nadomestile sani. Kragulječki zelo prijetno odmevajo v zimski tišini. Otroci imajo precej veselja s sankanjem po klancih, ki jih v Kranju ne manjka. Človek se spomni na nekdanji zimski šport. Ljudje so se spričo drugih težav prepričali, da se tudi brez tega da živeti in zato nihče ne godrnja.

Ostalo življenje gre čisto lepo v redu. Tak vtis dobi človek po enodnevnem bivanju v tem gorenjskem mestu.

Gošarji porušili dve cerkvi na Gorenjskem

Komunistični gošarji na Gorenjskem so v zadnjem času že popolnoma pokazali svoj boljševiški značaj. Kljub vedno številnejšim komunističnim dejanjem, ki to dokazujejo, skušajo gošarji ljudi še vedno slepiti s tem, da prikazujejo gošarje kot poštene in verne slovenske fante. Še vedno se zgodi, da nekateri komunisti prihajajo v kmečke domove in tam razkazujejo razne svetinjice, križce in podobno. Vse to delajo po nalogu komunistične partije, da mešajo ljudi, ki so še vedno nekoliko čustveno zagrenjeni in zmedeni.

Pred božičem so komunisti v okolici Škofje Loke zopet porušili dve cerkvi. Ti dve dejanji sta na ljudi močno vplivali. Vsak pošten človek je tokrat mogel videti, kakšno je gošarsko versko prepričanje v dejanju.

En teden pred božičem so komunistični gmajnarji prišli k Sv. Lenartu nad Škofjo Loko. Brez vsakega obotavljanja so porušili cerkev, župnišče, šolo in še neko drugo hišo. Ljudje, ki so to gledali, so na vso moč prosili, naj ne požigajo hiše božje, v kateri so njihovi dedi toliko stoletij prosili blagoslova za dom in rod. Komunisti so uničili vso notranjščino cerkve, uničene pa so tudi orgle. Cerkveni stolp še stoji. Domačini so morali to uničevanje gledati nemo in solznih oči. Marsikoga je zapekla vest, da je kdaj podpiral take ljudi.

V istem času so komunisti porušili tudi cerkev pri sv. Tomažu v Selški dolini. Cerkev je močno poškodovana, tako da je vstop vanjo nevaren.

Ti dve zločinski in divjaški dejanji sta močno odmevali na ljudsko mišljenje. Gošarji so začeli izgubljati še poslednjo veljavo. Tudi tisti ljudje, ki so pri sebi že prišli na jasno glede komunistične nevarnosti, pa vendar doslej še niso hoteli tega pokazati bodisi zaradi bojazljivosti, bodisi iz nekega strahu, da bo vest zahtevala tudi doslednega ravnanja, ki mora slediti spoznanju, so se vrgli iz omahovanja.

Nekatere podrobnosti iz zadnjega napada na Gorenjo vas, o katerem smo že poročali, so pokazale, da so komunisti hoteli pognati v zrak tudi cerkev. V ta namen so spustili po bregu dva soda municije, da bi se ob zaletu v cerkev razletela. Toda eksplozija je nastala pred ciljem. Padel pa je tudi komunist, ki je imel nalog minirati cerkev.

Pri istem napadu so bili komunisti trdno prepričani, da bo to pot zmaga njihova. Ljudje so povedali, da je komunistični štab med borbo v sosednji vasi plesal. Nekateri drugi komunisti pa so po vaseh iskali vrvi ter pripovedovali, da bodo za božič vse »bele« pobesili. Kljub številni premoči pa se je komunistični napad na domobransko postojanko izpremenil v velik komunistični poraz. Gošarsko vodstvo je za krivca naredilo komandanta Prešernove brigade, ki je bil s svojo brigado poslan v zasedo, da bi preprečil pomoč iz Loke. S takimi dogodki komunisti sami skrbe, da bodo kmalu brez vsakega zaledja in opore med ljudstvom.

Datum, ki se ga komunisti boje

Odkar je komunizem med nami razkrinkan, je zelo poučno in zanimivo zasledovati komunistično taktiko in napenjanje njihove agitacije, da bi preprečili ljudski odpor, ki mora nastopiti kot nujna posledica divjaškega komunističnega nasilja.

V svoji taktiki so se komunisti že večkrat osmešili, tako da so tisti, ki pravega komunističnega značaja še niso poznali, že mislili, da si gošarji ne bodo več upali priti na dan z istimi agitacijskimi poizkusi, ki so že enkrat doživeli neuspeh. Koliko je bilo pisanja o 15. septembru. Zaključno in slovesno besedo pa je hotel pri tem imeti listič »Slovenski partizan« 20. septembra 1944. Na 3. strani je takole zagotovil: »Na zadnjem zboru aktivistov OF na osvobojenem ozemlju je nek aktivist stavil tov. Kardelju Edvardu, podpredsedniku NKOJ-a, v diskusiji, ki je sledila njegovemu referatu, sledeče vprašanje: ‚Ali je zadnji poziv tov. maršala Tita vsem zapeljanim okupatorjevim hlapcem res zadnji?!' — Tov. Edvard Kardelj, najožji sodelavec Tita, je kratko odgovoril: ‚To je res zadnji poziv!'«

Pred nami leži letak, ki so ga komunisti trosili po Gorenjskem, toda v tako majhnem številu, da je res prava redkost in ima naslov »Vsem zapeljanim Slovencem!«

Bralcem navajamo nekaj mest iz letaka, ki jih bodo gotovo spravile v smeh: »Poslužite se milosti, ki vam jo ponujata v skrbi za vašo srečo in bodočnost tovariš in brat Tito... Če se smilite Titu, se smilite še samim sebi!... Ne bodite neverni Tomaži! Milost maršala Tita vam je odprla in pokazala rešilno pot... Ne čakajte in ne špekulirajte do 15. januarja 1945, da ne zapravite milosti, ki vam jo daje amnestija... Ne vabimo in ne prosimo vas, da bi pristopili v naše vrste zato, ker bi bili šibki in slabotni, kakor vam bodo verjetno skušali dopovedati zapeljanci... Toda nam je za vsakega Slovenca, za vsakega brata, za vsako izgubljeno ovco... V Beogradu je narodno sodišče že obsodilo lepo število izdajalcev...«

Komunisti so naenkrat izumili milost, ki jo podeljuje od krvi rdeči maršal. Prav zaradi svoje slabosti tako pišejo in moledujejo. Če bi se uklonila slovenska protikomunistična fronta, bi si pač lahko meli roke, ker bi bili izgubili res nevarne protivnike. Ne pozabimo, da so komunisti v Srbiji prišteli med izdajalce in obsodili na smrt tudi nadškofa Ujčiča. Vemo, kaj ima vsak poštenjak pričakovati od komunizma, zato se bomo borili proti komunizmu, pa naj se skriva pod imeni gošarjev, rodoljubov ali česar koli, prav do največjih osebnih žrtev!

Tito je izdal svoje sodelavce, ker je izdal kljub prejšnjemu zatrjevanju zopet nov »zadnji« poziv ter tako osmešil komuniste, ki so po 15. septembru jasno povedali, kaj bi smeli pričakovati tisti, ki bi verjeli potegavščini »zadnjega« poziva. Med temi je tudi slovenski krvolok Vito Kraigher. On je napisal tiste besede 20. septembra v komunističnem lističu in dodal še nekaj besed, ki so prepisane iz Kardeljevega komentarja tega, tudi za nas zgodovinskega datuma. Pravi, da je 15. september črta ločnica in datum, ki ga je maršal Tito postavil za mejnik. Ker so bili vsi komunisti s Titom vred figovci, ki niso znali držati tisočkrat pribite besede, upamo, da bodo sedaj vendar že imeli pogum, potegniti to mejo. Za vse poštene je ta meja sicer potegnjena že ob nastopu revolucije in se je izoblikovala v domobranstvu, vendar pa si komunisti ne upajo pogledati tej resnici v obraz in še vedno jalovo upajo, da bodo še mogli koga omajati. Petnajsti dan v januarju je za protikomunistične borce dan zmagoslavja in moralne zmage, za komuniste novo znamenje nemoči in opletave slabosti!

V Železnikih ne marajo več za gošarje

Vsa slovenska javnost ve, kako komunisti že skozi tri leta neprestano rušijo slovenska naselja, vasi in domove. V razdobju zadnjega pol leta pa so svojo zločinsko delavnost stopnjevali in začeli rušiti hiše božje, naše cerkve.

Kno ne ve, na kak divjaški način sta bili minirani in porušeni župna cerkev v Poljanah nad Škofjo Loko, ter starodavna božja pot na Velesovem.

Delno je prišla v javnost tudi vest, da so komunistični gošarji prve dni decembra minirali farno cerkev v Železnikih nad Škofjo Loko. Notranjost cerkve je močno poškodovana. Zakristijo so komunisti posebej požgali, z očitnim namenom, da bi zgoreli vsi cerkveni predmeti. Prav to pot je zgorelo v Železnikih okrog 18 hiš.

Ljudje so se nad zločinom kmalu začeli pritoževati, ker so spoznali, da bo ena izmed zlih posledic tega dejanja tudi lakota. Čeprav je nekoč gošarstvo imelo med domačini v Železnikih mnogo pristašev, je po vsem tem tudi te minulo navdušenje zanje.

Komunisti so zato začeli med ljudi stresati trditev, da sta bila požig in porušenje cerkve potrebna zaradi strategičnih ozirov.

Ko so se bližali božični prazniki, so ljudje občutili, kako prazni bodo, ker je cerkev v ruševinah. Komunisti so prisluhnili ljudskemu nezadovoljstvu ter so na božič pripeljali v oboroženem spremstvu duhovnika, da bi maševal. Cerkev so zasilno prikrili. Nato so zbrali ljudi in napolnili porušeno cerkev. Hoteli so poudariti, da niso proti veri. Kakor v zasmeh službi božji so komunisti v cerkvi priredili popolnoma veselično glasbo. Na kor so prinesli harmoniko, klarinet in trobento. Ljudje so imeli to pot priliko videti, kako komunisti izrabljajo verske obrede in navade v svojo agitacijo.

Na dan sv. Štefana so imeli komunisti v Železnikih miting. Nekaj dni preje pa so komunisti šli krast konje po vaseh niže v dolini. Konje so potem nekje na Vipavskem zamenjali za vino, s katerim so zalili miting. Na miting, ki je zaradi domobranske čuječnosti tudi na Gorenjskem postal že redkost, so komunisti povabili nekaj svojih somišljenikov iz nekaterih krajev Gorenjske. Več žensk se je pripavilo na pot. S seboj so imele žganja in belega kruha, da bi na veselici ne bilo dolgčas. Toda že ob vstopu v Selško dolino so »romarice« sprejeli domobranci in tako se je moral miting vršiti brez njihovega sodelovanja.

Velikanski so dolgovi Združenih amer. držav

V »Deutsche Adria Zeitung« z dne 7. januarja 1945 je izšel sledeči članek izpod peresa E. W. Goldsteina:

Dolga parada samih ničel je nastopila. Na oder stopi kot igralec z njimi Roosevelt, predsednik Združenih ameriških držav. Meče jih više in više, tako da se gledalcem v dvorani kar vrti v glavi. Nevarne so te ničle, ki se Roosevelt igra z njimi, toda »z vajo postane človek mojster«. Nemara si predsednik misli, da je vseeno — ničla gor ali dol — vendar te ničle so zares jako neprijetne. To so ničle, ki povedo, koliko so Združene države dolžne, in ki nam v pravi luči pokažejo sedanjo, brezobzirno finančno politiko v USA.

Predsednik iz prve svetovne vojne v Združenih državah je tozadevno nič v primeri z dandanašnjim gospodarjem Bele hiše, ki je ob koncu tretje dobe svojega poslovanja napravil za 250 milijard dolarjev dolgov več kot Wilson. Čudovito je namreč, da je Roosevelt v 12 letih svoje oblasti porabil trikrat toliko kot vsi predsedniki skupaj v 144 finančnih letih! To je pač rekord, ki nima para. To je rekord, ki daje najboljše spričevalo finančnemu geniju Roosevelta, ki — ne da bi ga pekla vest — brezobzirno sega v državno blagajno, da bi zakril brodolom svoje splošne socialne in gospodarske politike s pomočjo zlate dolarske povodnje.

Roosevelt je prevzel za 32.5 milijarde državnih dolgov, pa jih je do danes spravil na 258 milijard, jih je torej desetkrat zvišal. Če si predočimo, da so v dosedanjih 156 letih severnoameriške zgodovine dosegli državni izdatki vsoto 480 milijard dolarjev, tedaj stopi teh 360 milijard v kratkih 12 letih Rooseveltovega vladanja šele v pravo luč.

Sleherni razsodni človek se zaveda, da ne sme zapraviti več, kot ima — a Roosevelt ravna baš narobe, da izda več kot zasluži in po tem geslu deluje že od začetka svoje oblasti. Velikanske vsote so bile brez haska porabljene za različne meglene načrte in zadeve, a Roosevelt še nadalje jemlje iz »polnega«. Državni dolg se dviga do neizmernosti in ameriško ljudstvo bo moralo nekoč tako ali tako poravnati ta račun.

Vzeli smo v roke svinčnik in papir, neka posebna števila smo sešteli in množili in smo prišli do veličastnega zaključka, da bi bile Združene ameriške države s tistimi državnimi izdatki, kakršni so bili v navadi pred Rooseveltom, prav lahko in lagodno doživele leto 2400! Roosevelt je povzročil, da so se ničle v pičlih 12 letih tako pomnožile, da bi bile vsote, ki jih je on potrošil, zadoščale za — reci in piši — 468 gospodarskih let! Dvanajst let proti 468 letom — to je rekord, ki brez dvoma zasluži posebne lavorike. Njujorškim listom, pa bodi listu »New York Suns« ali »New York Daily News«, je prav zares kar sapo vzelo. To so take številke, ki gredo na živce tudi ameriški javnosti, ki je vendar navajena na razne rekorde. Za takšne nenaravne številke pa severnoameriški državljani bržkone nimajo dosti razumevanja. Pa bodi tako ali tako — Roosevelt se bo še nadalje igral s »slavnimi« ničlami kakor hazarder, ki bolj misli na danes ko na jutri.

Dr. Göbbels sprejel oklepniške častnike

Berlin, DNB. Minister dr. Göbbels je sprejel v petek več sto častnikov oklepniškega orožja pod vodstvom odlikovanca z viteškim križcem generala oklepnih čet viteza von Geyra. Častniki se nahajajo v domovini na kratkem tečaju. Dr. Göbbels je govoril mladim, na bojiščih preizkušenim borcem, ki so nosili visoka odlikovanja za hrabrost. Izrazil je svoje trdno prepričanje, da bodo Nemci v tej vojni zmagoviti, ako bodo vztrajali pri načelih poštenja, časti in vztrajnosti, ki so se še vedno v zgodovini uspešno obnesla.

Hude bitke v Budimpešti

Berlin, 13. jan. Mednarodni informacijski urad javlja iz Budimpešte:

Bitka v madžarski prestolnici je narastla do najvišje intenzitete. Zdi se, da so boljševiki vrgli v boj vse obkolitvene čete in te napadajo od vseh strani.

Težišče je ležalo tudi v četrtek še vedno na vzhodu, kjer so se nemške in madžarske posadke oporišč prebile do glavne odporne črte garnizije, potem ko so sličili bloki poslopij, ki so jih branili, le še kupu razvalin. Boji se vrše še v glavnem ob robu mestnega središča. Tukaj so zgradili nadaljne barikade in oklepniške pasti in v krvavih bližinskih bojih so bili onemogočeni proboji. Nemške in madžarske čete so se omejile ne le na obrambo, temveč so podvzele podnevi in ponoči napadalne napade, da bi si osvojile nazaj strateško važna poslopja.

Včerajšnji svojetski letalski napadi so povzročili v mestnem središču divja razdejanja. Skoraj vse reprezentančne stavbe ob Donavi, idilični Margaretin otok in Grajski grič so bili zopet težko zadeti.

Kidriča je stražil – sedaj je pa domobranec

Kakšne so posledice Titovega poziva za 15. januar — Kaj pripovedujejo najnovejši pribežniki iz komunističnih tolp

Z dvojnim namenom sem jih obiskal v njihovi vojašnici, da bi namreč videl, kako strumna je njihova domobranska vzgoja, in spoznal, kaj mislijo o »zadnjem« Titovem pozivu domobrancem za 15. januar. To zadnje me je zanimalo toliko bolj, ker so bili nekateri od njih še v januarju v komunističnih tolpah in so dobro videli, kako te tolpe počasi razpadajo.

Že daleč od vojašnice je slišati, kako živahno je življenje v tem velikem poslopju, pred katerim stoji domobranska straža. Ko sem vstopil skozi glavni vhod, pa me je zelo začudilo, ko sem videl mlade fante v civilni obleki. Stali so v troredih in podčastniki so jih poučevali. Vsa ta množica še ne preoblečenih fantov se je zadnje čase javila k domobrancem, ostali iz bataljona, ki so že dobili uniformo, pa so bili to dopoldne odsotni, ker so imeli po zasneženih poljih vojaške vaje.

Ko je službujoči podčastnik dal fantom odmor, sem šel med nje, da bi mi kaj pripovedovali o svojem življenju, preden so prišli v vojašnico.

Ker ni več drugih, so hoteli komunisti take potisniti v svoje vrste

Mnogo je med domobranci fantov, ki so se umaknili pred komunistično prisilno mobilizacijo. Pred 15. decembrom so jim komunistični terenci prinesli pozive, čeprav so mnogi izpolnili komaj 16. leto. Komunisti so mislili: »Ti so še mladi in neizkušeni, lahko jih bomo obdržali v svojih brigadah.« Fantje so se odločili drugače. Zbrali so se, kar jih je v vasi dobilo poziv in so ponoči zbežali po gozdovih k domobrancem. Sedaj so se vsi javili k domobrancem, kjer so že od začetka tudi njihovi bratje. Zanimivo je pogledati te mlade fante, ki odraslim sežejo komaj do ramen. Nedorasli so še in niso še dobili polne življenjske moči, a vendar so se odločili za orožje proti tistim zločincem, ki so jih hoteli prisiliti v komunistične brigade. Ti mladi fantje so se zbrali iz vseh delov Dolenjske: pribežali so iz Loške doline, Blok, izpod Gorjancev in od drugod, in se javili v borbo proti komunizmu.

Prej je stražil Kidriča, sedaj je domobranec

Mnogi med fanti pa so tudi taki, ki so bili prej v komunističnih tolpah. Nobenega ni med njimi, ki bi dolgo služil komunistom. Pred nekaj tedni ali meseci so jih komunistični terenci prisilili v brigade, kjer so jim komunisti takoj dali puške. Ko pa je nastopila prva prilika, so se javili k domobrancem. Najbolj zanimivo je bilo pripovedovanje 19 letnega fanta iz okolice Toplic, ki je bil le tri tedne pri komunistih, pa je videl in celo stražil »samega« Kidriča. Najprej so ga poslali na rob Bele Krajine v Predgrad, kjer komunisti uče nove tolovaje ravnati s puško. Nesrečna je ta vas blizu hrvaške meje. V njej in njeni okolici prebiva okrog 1000 tolovajev, ki nimajo svojih stanovanj, ampak so razdeljeni po hišah. Ker je hrane malo, je razumljivo, da ti tolovaji ljudem vse poberejo. Ta tolovajska družba je zelo pisana. V zadnjih dneh decembra je bilo v njej mnogo Italijanov, nekaj Mongolov, z juga so pripeljali celo nekaj Grkov, da se bodo borili na Slovenskem za komunizem.

Okrog božiča pa je prišel v Predgrad komandant XIV. komunistične brigade Kern Franc in izbral iz te pisane množice okrog 100 tolovajev, ki so se mu zdeli najbolj zanesljivi. Vzel jih je s seboj, da bodo stražili najvišje tolovaje. Tako je prišel v to skupino tudi zgoraj omenjeni domobranec. Čez nekaj dni je bil že na straži pred komunističnim glavnim poveljstvom. Glavni komunisti so si svoje skrivališče pripravili v gozdu. Med drevjem so komunisti postavili štiri barake, kjer je sedaj ves komunistični glavni štab. Tolovajem, ki so stražili, je bilo prepovedano stikati okrog teh barak.

Med komunisti je omenjeni domobranec večkrat videl Kidriča, Vidmarja, pa tudi dva boljševiška komisarja, ki ju je Stalin poslal, da kontrolirata komunistično »osvobajanje« Slovenske. Omembe vredno je to, da so bili vsi stražarji v komunističnem glavnem štabu oblečeni v svoje civilne capo, nikdo jim ni dal kakšnih angleških uniform.

Kaj pripovedujejo bivši tolovaji o 15. januarju

Bliža se 15. januar. Kaj mislijo storiti domobranci? Domobranci kakor tudi ti še neprebleče ni novinci se 15. januarju smejejo. To sem mogel opaziti pri vseh teh fantih. Mnogi od njih so pripovedovali, kaj so jim komisarji govorili in obljubljali, ko poteče 15. januar. Veliko so si obetali za ta datum, čeprav so morali o neuspehu 15. septembra molčati. Nekateri komisarji so hoteli nezgodo 15. septembra omiliti s tem, da so tolovaje tolažili: »Glejte, kako spravljivi smo mi, domobranci pa v svojem hlapčevstvu tako zakrknjeni. Da bomo to še enkrat ljudem dokazali, smo določili nov rok do 15. januarja.« Nekateri tolovaji so v začetku upali, da bodo domobranci prenehali z neprestanim zasledovanjem tolovajev. **Danes tudi tolovaji vedo, da so ti zadnji pozivi le smeha vredno igranje.**

za 15. januar — avtomobili novih domobrancev

Kako protikomunistično zavedni so ti domobranski novinci, od katerih so nekateri šele januarja zbežali od tolovajev. Njihova pesem, govorica in disciplina kadar se vadijo, nam dokazujejo, **da se dobro zavedajo, za kaj so se odločili. 15. januar jih ni v tej odločnosti, za narod edino koristni omehčal, temveč še bolj utrdil kajti sedaj vedo, na kakšna sredstva so se komunisti spravili, ko jim orožje prinaša same poraze.**

Domobranska pesem mi je prihajala na ustnice, ko sem zapuščal vojašnico domobranskega dopolnilnega bataljona. Preden pa sem zapustil glavni vhod, je prišlo še eno presenečenje — **privozili so novi avtomobili domobranskih novincev z dežele. 15. januar domobrancem ni prinesel pogina in razkroja, kakor je govoril Tito, čeprav sam tudi ni tako mislil; 15. januar je prinesel domobrancem velike zmage na Dolenjskem, prinesel pa tudi veliko število novih borcev.**

Odgovor na Titov 15. januar:

Razšli so se, a domobranci jih le najdejo

Bojna skupina velikolaških domobrancev je v resnici postala udarna. Njihova streha je postalo zvezdnato nebo, smer njihovih poti je tja, kjer se potikajo komunistične tolpe. Sprva so velikolaški fantje hodili na dolge pohode po notranjskih planotah, ko so komuniste tam uničili, so odšli reševat nesrečne dolenjske kraje, kadar koli so se komunistične tolpe pojavile v Suhi Krajini ali kje drugod na Dolenjskem. Zadnja dva meseca pa velikolaški domobranci sploh več ne poznajo oddiha. V tem dolgem času so le malo dni prebili v Velikih Laščah, skoro vedno so bili na pohodih za komunističnimi tolpami, kjer koli so se pokazale.

To je prineslo protikomunističnemu orožju obilen uspeh. Z zahodne strani Rupnikova bojna skupina, z vzhoda pa velikolaški domobranci so neprestano preganjali komunistične tolpe, ki so se klatile po notranjskih gozdovih. Domobranci so komunistične tolovaje zdesetkali. Komunistične tolpe se niso več upale ostati na notranjskih tleh. Tako je prišlo do važnega trenutka, ko so komunistične tolpe morale zapustiti opustošena notranjska tla in se zateči v oddaljene dolenjske gozdove in hribe. Še več! Komunistični »notranjski odred«, najstarejša in zločinov najbolj navajena komunistična tolpa, se ni več upala dobro skrivati pred domobranskimi skupinami. Komunistični terenci so se morali zateči k zadnjemu sredstvu pred svojim poginom: razpustiti so morali zloglasni »Notranjski odred«. Sedaj se klatijo po Notranjskem le še majhne skupine tolovajev, ki štejejo 6 do 10 mož. Komunisti so mislili, da jih domobranci ne bodo več preganjali, ker se jim ne bo zdelo vredno preganjati in loviti tako majhnih krdel. Pa so se bridko zmotili! Res domobranske bojne skupine ne gredo na ta krdela, bojne skupine so se obrnile na drugo stran — proti dolenjskim gozdovom, da tudi te očistijo komunističnih zločincev. Majhne tolovajske skupine po Notranjskem pa s tem nikakor niso dobile počitka.

Poročali smo že, kako je sedaj Rupnikova bojna skupina spremenila svojo taktiko, da pošilja nad tolovaje prav tako le majhne skupine. Prav tako dela sedaj tudi velikolaška bojna skupina. Danes naj objavimo uspehe velikolaških domobrancev proti notranjskim tolovajskim krdelom.

Medtem ko se je velikolaška bojna skupina skoro vse dni decembra bojevala s komunističnimi brigadami v okolici Občine, so domobranci velikolaške postojanke pridno hodili na izvidnice po Ribniški dolini in tudi proti Blokam, kjer so se skrivale omenjene majhne tolovajske skupine. Domobranske izvidnice so imele velik uspeh. Ko je v decembru prodirala proti Blokam ena teh domobranskih izvidnic, je v vasi Glini naletela na majhno komunistično tolpo, ki se je hotela na vsak način upirati. Domobranci so takoj slutili, da morajo komunisti v vasi nekaj skrivati. Po kratki borbi so domobranci tolovaje pregnali in jih nekaj pobili. V vasi pa so dobili tolovajsko telefonsko centralo, ki so jo tolovaji v teh hribih skrivali že od razpada badoglievske vojske. Z zajetjem te komunistične telefonske centrale so domobranci še veliko bolj razbili zvezo med komunističnimi skupinicami po Notranjskem.

Po tem domobranskem uspehu se je močno poznalo, da je zveza med tolovajskimi krdeli slaba. To je prineslo tolovajem tudi nove neuspehe. Ko so nekaj dni pozneje domaobranci zopet šli v izvidnico, so srečali in presenetili tolovajsko patrolo petih mož, ki so vse žive ujeli in jih razorožili.

Tako komunistom tudi razpust »Notranjskega odreda« nič ne pomaga. Domobranci jih prav tako zasledujejo in uničujejo njihove zločinske tolpe.

Nakupovalnica Socialne pomoči kupuje stara oblačila, obutev, perilo, posteljnino itd. po dnevnih cenah

Terenske mreže se trgajo

Če se pri presoji razmer pri nas ozremo za leto dni nazaj, kako zelo se je spremenil položaj pri nas! Pred enim letom nam je v resnici pretila komunistična nevarnost. Danes lahko rečemo, da so nas domobranci v glavnem že rešili iz te nevarnosti. Leto dni je slovenski narod stopal od zmage do zmage, od enega uspeha do drugega, še lepšega. Ti uspehi so se še povečali, ko so bile ustanovljene domobranske bojne skupine. Kakor pa je v prejšnjem letu raslo slovensko domobranstvo, tako so rasle tudi še domobranske udarne bojne skupine. Resnica in z njo domobranstvo sta na pohodu!

Če pa pregledamo prav tako dolg trak tolovajske sreče oziroma nesreče, moramo reči, da so komunistične tolpe postale podobne človeku, ki je že v zadnjih razdobjih hiranja. Prava podoba tega hiranja je stanje komunističnih terencev po Dolenjskem. —

Kakšno pa je stanje terencev severno od Trebnjega v okolici Trebelnega, nam dobro pove pismo, ki so ga v zadnjih bojih zaplenili domobranci. Sekretar terencev okoli Trebelnega je v tem pismu mimogrede omenil, kako je ta zločinska tolpa razpadla. Rad bi si pridržal v službi tolovaja Grlico Stanka, ki so ga brigadni komunisti na vsak način hoteli mobilizirati v svojo tolpo, kajti mobilizacija mora veljati tudi zanj — terenca. Vodja terencev je zato pisal brigadi: »Ker pa je bolehen, ranjen v nogo in težko hodi, prosimo, da ga vrnete na naš okraj, kjer bi ga mi uporabili za delo na našem terenu, kjer nam bi mnogo koristil. To prosimo predvsem zaradi tega, **ker je večina naših terenskih delavcev dezertirala v Novo mesto.**«

Tako ti komunistični zločinci čutijo bližajoči se polom in beže čim dalje se da od kraja svojih zločinov, ker se boje, da jih narod sam na mestu ne bi kaznoval za vse storjene krivice.

Terenske mreže se trgajo, s tem pa prihaja med narod svoboda, kajti komunistični terenci so bili največji krivci, da je naš narod zadela tako huda nesreča.

SLOVENČEVA KNJIŽNICA
Sigurd Christiansen:
»Mrtvi med dvema živima«
Knjiga, ki je vredna, da si jo kupite!

V slogi je moč

Ob slovesu od svojih dragih mnogi nenadno in nepričakovano razkrijejo svoje srce. Takrat razodenejo svoje najbolj vroče želje Prav tako je storil Kristus. Na večer slovesa, ko je že gledal na Golgoto in zrl skrivnostni križ, ki ga je vabil, je razodel apostolom svojo največjo željo: »Da bi bili eno.« Ni zahteval junaških dejanj, ni zahteval zmagoslavja za svoj evangelij, ni terjal naj mu darujejo svoje življenje.

Najdragocenejše v Kristusovih očeh je bila edinost. »Da bodo vsi eno, kakor ti, Oče, v meni in jaz v Tebi.« Največja je edinost. Vse je mogoče doseči v slogi. Vsemu se je mogoče upreti v slogi.

Kristjani so danes razdvojeni. Mnogi so zavrgli edinost Cerkve in zdaj življenje v premnogih ločinah. Ločeni kristjani zametajo papeža in eno, sveto, katoliško in apostolsko Cerkev. Ni edinosti, zato ni uspehov. Ni edinosti, zato katoliška Cerkev še ni osvojila sveta za Kristusa.

Kako strašna sila bi bili kristjani, če bi bili edini. Naenkrat bi bil svet osvojen za Kristusa, narodi bi strmeli in bi v množicah vstopali v katoliško Cerkev. Zopet bi govorili: »Glej, kako so vsi eno. Glej, kako se vsi ljubijo.«

Strahotna je krivda onih, ki so odtrgali ljudstva od ene, edine prave Cerkve. Veliko že zasluženje onih, ki delajo za edinost. Oni v resnici zidajo sveto zgradbo, tempelj božji — Cerkev. Delati za edinost kristjanov — nič ni boljšega. Kdor to dela, izpoljnjuje Kristusovo naročilo, da naj bomo eno. Za edinost je treba delati, trpeti in se žrtvovati.

Ni dovolj samo dobra volja. Ni dovolj, da vzdihneš: »Kakšna škoda, da kristjani nismo edini.« Samo z vzdihi in tarnanjem ne bomo prišli nikamor. Moliti moramo, da bomo eno, moliti s takšnim svetim ognjem, kot je molil Kristus za edinost.

Tudi žrtvovati se moramo za edinost. Zopet vprašuješ: »Kako? Mar naj grem in poizkušam pripeljati ločene kristjane nazaj.« Ne, morda ti ni treba tako daleč. V družini živiš, pa vedno vlečeš na svojo stran, v organizaciji si, pa vedno delaš po svoje. Žrtvuj se in v malem ustvarjaj edinost, Bog bo zaradi tvojih žrtev dal edinost v velikem.

Vsakdo naj ta teden stori svojo dolžnost in naj vsaj malo moli in se žrtvuje za edinost kristjanov.

Iz popotne torbe

Vtisi iz Vipavske doline

Ljubljana, 13. jan. 1945.

Božične praznike in novo leto sem preživel v Primorju. Bil sem v Trstu in Gorici, v osvobojenem in neosvobojenem ozemlju. Marsikaj sem videl, marsikaj slišal in marsikaj doživel, veselega in bridkega.

Ko sem dospel takoj po Štefanovem v Gorico je bilo kar veselje poslušati ljudi, kako so z zadovoljstvom razpravljali o protikomunistični ofenzivi v Vipavski dolini. Kako je nepričakovano završala in kako je v nekaj dneh bila uspešno in zmagovito zaključena. S tihim zadoščenjem sem opazoval številne Vipavce, zlasti Ajdovce, ki so se tiste dni vsi srečni vračali domov, odkoder jih je nekaj tednov prej pregnal komunistični teror in strah pred njegovo krvavo rihto. Med temi begunci, ki so se po zaslugi slovenskih narodnih stražarjev lahko spet mirno vrnili na drage domove, je bilo tudi več ljudi, ki so do zadnjega držali žakelj ofarskim rokomavhom. Šele ko so videli, kako komunistični roparji ne prizanašajo niti svojim dobrotnim zaplečnikom po Ajdovščini in drugod, so zbežali proti Gorici. Upamo, da so ti politični modrijani končno le spoznali, kako so se motili, ko so sebe in svojo okolico vneto prepričevali, da bo OF Slovencem priborila politično svobodo ter socialno pravične in gospodarsko urejene razmere. Z ropanjem in nasilstvom sta bili poplačani njihova širokogrudna pomoč in darežljivost. Vendar v spreobrnjenje vseh še vedno ne verujemo, ker zakrknjenost je najtežja zmota. Kjer se pa zakrknjenost pajdaši še s samoljubno ošabnostjo, je poboljšanje sploh nemogoče.

Še bolj kot povratka teh zbeganih nesrečnikov sem se razveselil ugledega prijatelja iz ajdovske okolice, ki mi je pripovedoval, kako se je po dohodu slovenskih borcev položaj v Vipavski dolini razjasnil, kako se je v dolino vrnil mir, kako je ta prelepi košček naše zemlje zaživel v tihem zadovoljstvu. Najbolj sem se pa razveselil nekaj dni pozneje v Postojni, ko sem slišal narodnega stražarja, ki je prihajal s postojanke v Ajdovščini in je šel na večdnevni dopust v okolico Ljubljane. Fant - narednik je že nad 30 mesecev pri domobrancih. Zadnje mesece je služil v Šent Petru na Krasu in je s tamkajšnjim udarnim bataljonom šel na pohod v Vipavsko dolino. Pravil je, kako je s svojimi borci prišel brez strela v Ajdovščino, kako so Titovi junaki bežali, da niti njihovih peta ni bilo mogoče videti, kako so jih ljudje prisrčno in gostoljubno sprejeli, kako se je med njimi in Vipavci spletlo ozko prijateljstvo, kako so ljudje nasprotni komunizmu in zlagani ofariji. »V dolini vlada najlepši mir, komunisti so zbežali in se poskrili, vsa dolina in tudi gorska pobočja so očiščena in zavarovana,« tako je zgovorno in prepričevalno zaključil. Kaj je povedal o dobrinah, ki so jih tam deležni, ne smem zapisati in ponavljati, ker bi kar skoprneli in bi se v nas gotovo rodila črna zavist. Toda ne samo od tega narednika, še od več strani sem skoraj ob istem času slišal, kako je sedaj kljub zimi in burji v Vipavski dolini fletno.

Zlobna in prefrigana propaganda pa zna vse prekriti in zaviti. Ko sem se vrnil v Ljubljano, me je nekaj dobrih znancev zaskrbljeno vprašalo: »Kako je v Vipavski dolini? Koliko stražarjev je padlo v Ajdovščini, ko so jo komunisti zopet zasedli? Kam so se umaknili naši? S kolikimi brigadami so prišli komunisti nad dolino?« Itd. Začuden sem strmel in nisem vedel ali bi se smejal ali jezil. Šele ko sem dal krepkega duška svoji ogorčenosti nad satansko prekanjenostjo, s katero komunisti varajo vso našo javnost, sem jim pojasnil položaj in jih potolažil.

KULTURNI OBZORNIK

Duhovna rast

Knjiga s tem naslovom, napovedana v oktobrskem Knjižnem razgledu Ljudske knjigarne, je izšla malo pred Božičem. Je to navodilo za duhovno življenje, ki ga je napisal in leta 1854 z naslovom **»Rast v svetosti** ali napredek duhovnega življenja« izdal angleški oratorijanec Frederick William **Faber.** Delo je lepo poslovenil Franc **Terseglav,** držeč se povsod angleškega izvirnika, razen v 23. poglavju, kjer je odstavek o kvietizmu (str. 386—388) nekoliko predrugačil, da bi ga naredil laiškemu bralcu umljivejšega. Za uvod je prevajatelj na šestih straneh drobnega tiska orisal Fabrovo življenje in delo, na koncu pa dodal 189 strani obsegajoče dopolnilo z naslovom »Krščanski svetniki in svetnice, mistični teologi in učitelji duhovnega življenja«. Od 621 v knjigi štetih strani jih besedilo Fabrove »Duhovne rasti« napolnjuje 412. Oblika knjige je mala osmerka (14 × 20 cm). Knjiga je po načrtu arh. Vl. Gajška okusno napol v platno vezana in stane 220 lir.

F. W. Faber, r. 28. junija 1814, je bil po študijah v Oxfordu, kjer se je pridružil oxfordskemu ali traktarianskemu pokretu, leta 1839 ordiniran za anglikanskega duhovnika. Do trinajst let starejšega J. Newmana, enega izmed voditeljev oxfordskega pokreta, je prišel šele polagoma v notranji odnos; pesniško navdahnjenemu Fabru se je zdel Newman preveč dialektika. Ko se je po temeljitem študiju in nenehni molitvi priboril do notranje jasnosti in izvestnosti, je Faber v novembru 1845, mesec dni za Newmanom, prestopil v katoliško cerkev. Poldrugo leto kasneje, na veliko soboto 1847, ga je škof Wiseman, poznejši westminsterski nadškof in kardinal, posvetil za mašnika. Nekoliko pred Fabrom, v začetku istega leta, je Newman v Rimu prejel mašniško posvečenje. V februarju 1848 se je Faber pridružil oratoriju sv. Filipa Nerija. Newman, ki je bil stopil v oratorij že v Rimu, se je konec leta 1847 vrnil na Angleško, ustanovil naslednje leto oratorij v Birminghamu in leta 1849 s Fabrovim sodelovanjem oratorij v Londonu. Londonskemu oratoriju je bil Faber predstojnik od početka do svoje smrti 26. septembra 1863. Iz prvotnega skromnega bivališča v King William Street je preselil oratorij v prostorni dom v Bromptonu.

V Londonu je Faber neutrudljivo in z blagoslovljenim uspehom delal kot pridigar, spovednik, duhovni voditelj in svetovalec in kot pisatelj. V letih 1853—1860 je izdal osem večjih ascetičnih del, po katerih je kmalu zaslovel tudi izven svoje domovine. »Povsod se izkazuje Faber globokoumnega bogoznanca, spretnega pisatelja in izrednega poznavalca človeškega srca.« Ta sodba, ki jo je o Fabrovih delih napisal A. Belleskeim, je do pičice resnična in pravična. Zaradi svojega prav tako temeljitega kakor širokega teološkega znanja je Faber res zaslužil, da ga je papež Pij IX. leta 1854 odlikoval z naslovom doktorja teologije. Po svojih ascetičnih in mističnih spisih, prevedenih na mnogo jezikov, se Faber bolj in bolj uveljavlja med najboljšimi učitelji duhovnega življenja. Po pravici ga primerjajo s sv. Frančiškom Saleškim; kakor le-ta si prizadeva tudi Faber, dušni voditelj v »grozljivi pošasti« londonskega velemesta, narediti krščansko popolnost dostopno ljudem med svetom. Prav zaradi tega »Duhovno rast« v slovenskem prevodu z velikim veseljem pozdravljamo. To navodilo h krščanski popolnosti, h kateri je poklican sleherni kristjan katerega koli stanu, je napisano ne morda le za klerike in redovne osebe, marveč prav posebno za kristjane med svetom. Nikogar naj obseg »Duhovne rasti« ne oplaši. Kdor jo bo resno, počasi in premišljeno bral, bo kmalu vzljubil veščega duhovnega voditelja, ki s prikupljivo, toplo besedo v duhu Frančiška Saleškega in Filipa Nerija uvaja v lepoto in srečo notranjega življenja, opozarja na težave in nevarnosti, svari in opominja, spodbuja in tolaži.

Faber omenja v svojem delu mnogo svetnikov in svetnic ter se sklicuje na znamenite teologe in učitelje duhovnega življenja od časov cerkvenih očetov do 18. stoletja. Da bi bralcu olajšal globlje umevanje Fabrove knjige, je prevajatelj napisal »dopolnilo« in v njem podal »obris življenja in delovanja pa karakteristiko pobožnosti vsakega svetnika, svetnice in učiteljev mističnega življenja, ki jih Faber omenja in po katerih se je usmerjal«, in sicer »v časovni razporedbi, kakor se drug za drugim pojavljajo v zgodovini vesoljne Cerkve, drug na drugega vplivajo in drug drugega bogatijo pa množijo in dvigajo ter v največji raznoličnosti razvijajo mistična spoznanja in življenja tako v praksi kakor v teoloških sistemih«. Posebej je merilo pisateljevo prizadevanje na to, da bi pokazal, kolikor je v tako tesnem okviru mogoče, »kako je krščanska popolnost v modri sintezi kontemplativnega in aktivneva krščanskega življenja«, »kako se morata v prizadevanju za bogoljubno življenje ujemati razum in srce, jasne spoznave in goreča ljubezen, zavest naravne omejenosti našega ustvarjenega bitja in želja po najvišjih poletih do čim tesnejšega soživljenja z Bogom« in »kako sta krščanski vzhod in zahod navzlic različnim narodnega značaja, kulturnega območja in zgodovinskega razvoja prešinjena istega pobožnega duha in življenja, ki izvira iz presrčne ljubezni do božjega Sina. »Dopolnilo«, kakršno je, namenu, ki si ga je pisatelj zastavil, gotovo ustreza.

Poročilo zaključuje z iskreno željo, da bi Fabrova »Duhovna rast« prišla prav mnogim v roke in da bi se prav mnogi poglobili »v razmišljanja svetniško živečega moža, ki je sredi bolj in bolj na pridobivanje gmotnih dobrin usmerjajočega se sveta mislil na požlahtnjenje človeške duše, na kulturo duše, ki so jo toliki in toliki izgubili in jo še izgubljajo«.

F. K. Lukman.

Nove skladbe

St. Premrl: **Requiem za en glas** z orglami. Cena 25 lir. Za svojim prvim Requiemom, ki že dolga leta zavzema med ostalimi skladbami te vrste vodilno mesto na naših korih, je izdal St. Premrl sedaj svoj drugi Requiem. Poleg običajnih delov mu je pridejan na koncu še prosto zložen »Reši me« s slovenskim besedilom. Ne mislim poudarjati kakih razlik ali podobnosti med obema skladbama, saj napravi v tolikem razdobju vsak skladatelj svojo razvojno pot, ki je zaznavna tudi ob pregledovanju manjših skladb. Poudaril bi le, da je za to skladbo značilna večja razgibanost v harmonijah, ki so zaradi obilnejše kromatike močnejo napete, pa tudi v ritmu (pogostejše menjavanje taktov in pestrejše razporejene notne vrednosti). Pevski glas je dobro podprt s spremljavo, da se pevec tudi na kočljivejših mestih čuti varnega. Do najpravilnejše interpretacije skladbe, ki se bo gotovo veliko pela, pa bodo prišli pevci in organisti po večkratnem poslušanju dobrih zborov, ki bodo tudi tukaj pokazali najboljšo pot in našli najlepšo obliko za izvajanje.

M. T.

Nedolžnim žrtvam

komunističnega zverinstva v Ložki dolini Anici Sterle, Megici Komidar, Zofki in Pepci Nanut v spomin!

Tri leta že traja na slovenskih tleh krvavi revolucionarni ples. Tri leta vnebovpijočih krivic komunističnega zločinstva nad našim narodom. Tri leta prelivanja nedolžne slovenske krvi, ki so ji domači izprijenci in tuji plačanci nastavili sramotno ceno, kakor da je dolenjski cviček. Tri leta že boleče udarjajo žalostne vesti v poštene slovenske domove, naznanjajoč novo prelito, nedolžno kri, novo smrt.

Pred nekaj dnevi so poleg že neštetih dokazov skrajne podivjanosti naši domači komunisti doprinesli nov dokaz zverinske krvoločnosti. V Ložki dolini je bilo. Človek se nehote vpraša, kako je vendar to mogoče, da je v tej dolini toliko poštenih, vernih in zavednih Slovencev in Slovenk, na drugi strani pa toliko žalostne propalosti, zlobe in krivic. Za kakšen greh lepa Ložka dolina toliko trpi? Čemu je v njej toliko prelite krvi naših najboljših? Čemu? Težko je določno povedati, čemu. Ali eno je gotovo. Za visoko ceno nedolžno prelite krvi bo Ložka dolina rešena in bo zaživela drugačno življenje, kot ga je doslej. Takrat bo v Ložki dolini zazvenela sončna pesem sreče lepših bodočih dni.

Danes se z grozo spominjamo 31. decembra 1944 v Ložki dolini, v vasi Podcerkvi. Kakor smo vajeni že triletnih grozodejstev, človek kar ne more verjeti, da je bilo to res. V nedeljo zjutraj — na Silvestrovo — so znani domači »osvobodilci« čakali svoje žrtve, da pridejo iz cerkve. Po končani službi božji so prijeli Anico Sterle, 19 letno dekle iz Podcerkve, 18 letno Megico Komidar iz Nadleska ter sestri Zofko in Pepco Nanut iz Podcerkve. Bile so jim zaradi svoje globoke vernosti, narodne zavednosti in odločnosti hud trn v peti. Že eno leto so živele pod komunistično strahovalnostjo. Tokrat pa so sklenili, da jih osvobodijo življenja. Peljali so jih v Podcerkev, jih postavili v sredo vasi ter sklicali vse vaščane, da so prišli gledat, kakšno moč ima komunistična sodrga. Pred očmi vsega zbranega ljudstva so uboga nedolžna dekleta zasramovali do vseh možnih mej. Naenkrat pa je od nekod zadrdrala strojnica. Dekleta so padla po tleh. Slovenska zemlja je zopet pila nedolžno narodno kri. Spet smo plačali Slovenci svojo narodno rešitev z drago krvjo štirih poštenih deklet. Spet je več one slovenske krvi, ki vpije v nebo po strogo pravičnem plačilu vseh komunističnih krivic. Cena te krvi je ogromna! Zato je rešitev naroda v njegovo srečno bodočnost zanjo edino primerno in gotovo plačilo.

Drage Anica, Megica, Zofka in Pepca, potrgani cvetovi z vrta Ložke doline! Težko nam je za Vami. Težko nam je vsem, ljuba Anica, ker ne bomo več zrli v Tvoje prozorne oči, nič več slišali Tvojega srebrnega smeha in pesmi, nič več se priporočali Tvoji goreči molitvi. V krasnem cvetu svojih mladih let pač nisi slutila smrti. Pa Bog je hotel tako. Njegova volja je sveta. Prosi pri Njem za ubogega očeta, za sestrico in brata in za ves naš ubogi narod. Spavaj mirno v domači zemlji, nepozabna Anica. — In Ti, Megica, vedno nasmejana, vsakomur priljubljena, le tolovajem trn v peti! Iz cele vasi edina, ki so Ti komunisti izkazali čast, da si žrtvovala mlado življenje za vero in svoj ljubi dom. Sovraštva ni bilo v Tvojem srcu, pa vendar so Te do smrti sovražili. Kje si jemala moč in pogum, da si eno leto jasno in neuklonljivo kazala rdečim zločincem, da si verna, poštena, zavedna Slovenka? Občudujemo Tvojo veličino in zgled Tvoje velike žrtve. Priporočaj nas pri Bogu. Posebno nesrečno mamico, žalujoči sestri in oba brata. Prosi za nas vse, ki še trpimo. Sladki pokoj Tvoji duši, junaška Megica! — Pa vidve, Zofka in Pepca! Zapustili sta v globoki žalosti ljubo mamico in se pridružili dragemu očetu, ki so ga domači tolovaji pred dvema mesecema zastrupili s cigareto, in svojemu bratu, ki so ga ubili pred dvema letoma. Težek krvni davek je plačala Vaša družina za rešitev slovenskega naroda. Ne bo izostalo bogato plačilo pri Bogu in naš narod Vam bo za te žrtvene darove večno hvaležen. Počivajta v Njem, ki Vama je bil življenje in moč, dragi sestri!

Z globokim spoštovanjem sklanjamo glave pred veličino teh največjih žrtev in po njih z vero gledamo v lepšo bodočnost. Drage slovenske sestre — junakinje! Počivajte v miru Gospodovem v okrvavljeni domači zemlji in prosite Boga za našo narodno rešitev. Slovenski narod visoko ceni Vaše žrtve in se jih bo vse dni z občudovanjem spominjal.

Zame je največja muka brezdelje. *(Napoleon).*

Koledar:

Nedelja, 14. prosinca: 2. po razglašenju; Hilarij, škof in cerkveni učenik; Feliks Nolski, spoznavalec.

Lunina sprememba: mlaj ob 6.6.

Ponedeljek, 15. prosinca: Pavel Puščavnik; Maver, opat; Makarij Vel., opat.

Torek, 16 prosinca: Marcel I., papež in muč.; Berard, muč.; Priscila, sveta žena.

Kino Matica:

»Vznemirjena srca« ob 14, 16 in 18.

Kino Union:

»Moja prijateljica Jožica« ob 14, 16 in 18.

Kino Sloga:

»Za mojih dni« ob 14, 16 in 18.

Lekarniška služba:

Nočne službe imajo lekarne: dr. Piccoli, Dunajska cesta 6; mr. Hočevar, Celovška cesta 62, in mr. Gartus, Moste, Zaloška cesta; v ponedeljek: dr. Kmet, Ciril Metodova 43; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4; mr. Ustar, Šelenburgova ulica 7.

Zdravniška služba:

Nedeljsko zdravniško službo bo opravljal mestni zdravstveni svetnik dr. Ciber Fran, Štefanova 7, telefon 36-41.

Naša mladina

že prav pridno sega po letošnji

Družinski pratiki

ki se že zopet dobiva v knjigarnah, trgovinah in trafikah. Gre namreč za razpisanih 20 knjižnih nagrad, ki jih ne sme zamuditi.

Drobne novice

Zadušnica za pok. Mihom Zalokarjem bo namesto v torek v petek, 19. jan., ob pol 8 pri brezijanskem oltarju.

Sv. maša zadušnica za pok. g. Antonom Zornom, pokr. svetnikom, bo 17. t. m. ob 7 zjutraj v cerkvi sv. Cirila in Metoda, Bežigrad.

Sv. maša zadušnica za pok. Terezijo Koretič, materjo stol. kanonika, bo v ponedeljek, 15. t. m. ob 7.30 v stolnici.

Sv. maša zadušnica za pok. gospo Mici Hrašovec, ženo višjega svetnika drž. železnic, bo v ponedeljek, dne 15. jan., ob 8 v frančiškanski cerkvi.

Sv. maša zadušnica za pok. gospo Antonijo Klančar roj. Sever bo v torek, 16. t. m., ob 7 v župni cerkvi sv. Petra.

Sv. maša zadušnica za pok. Marijanom Pestotnikom, dijakom domobr., bo v sredo, 17. t. m., ob 7 v cerkvi Marijinega Oznanjenja. — Obenem izrekamo našo najtoplejšo zahvalo vsem, ki ste na kakršen koli način počastili njegov spomin. Bog naj bo Vaš plačnik!

Križanske moške kongreganiste vabimo, da se udeleže v torek, 16. jan., ob pol 7 sv. maše za pok. sobrata g. Franceta Puca in darujejo zanj sv. obhajilo. Sveto opravilo bo v družbeni cerkvi v Križankah.

Za siromašne gojenke v Lichtenturnovem zavodu so darovali: ga. Gerbec Julija, Zeljarska 8, 500 lir; g. Franc Erjavec, trg. z nanjem in čevlj. potrebščinami, Stari trg 18, 400 lir, in g. Jos. Weibl, ključavničarstvo, Čopova 10, 200 lir. Blagim dobrotnikom iskrena zahvala!

V vsaki trafiki zahtevajte najnovejši gorenjski ilustrirani časopis Zlatorog.

Za »Dom slepih« je darovala gdč. Herma Pelan 100 lir namesto venca na grob pok. gospodične Leopoldine Rott. Za plemeniti dar se iskreno zahvaljujemo.

Društvu slepih v Ljubljani so darovali: Kreditni zavod za trgovino in industrijo v počastitev spomina blagopokojnega gosp. Janka Bleiweis-Trsteniškega 1000 lir, g. dr. Hlade Miha namesto venca na grob blagopok. ge. Zajc Angele z Vlča 400 lir, ga. Bajuk Mira ter g. Beber Josip pa v počastitev spomina blagopokojne ge. Marije Irkič 200 lir. — Vsem plemenitim darovalcem izreka Društvo slepih tudi v imenu podpiranih najtoplejšo zahvalo.

Dr. Bogomil Roš

specialist za ženske bolezni in porodništvo

ordinira od 1 do 3

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 4/II.

Namesto novoletnih voščil je naklonil za stare in onemogle v mestnem zavetišču v Japljevi ulici 1000 lir pleskarski mojster g. **Jakob Hlebš**. Mestno županstvo izreka dobrotniku najtoplejšo zahvalo zlasti tudi za dober zgled, naj bi prebivalstvo spet oživelo lepo staro navado odkupnin za razne čestitke v prid mestnim revežem. Z odkupninami ob velikih praznikih, veliki noči, božiču in novem letu ter ob raznih godovih in drugih družinskih praznikih je v prejšnjem stoletju Ljubljana zbrala prav velike vsote za dobrodelne namene. Zato pa opozarjamo našo dobrosrčno javnost, naj se z darili revežem odkupi čestitk, saj bodo prijatelji in znanci iz zahval v listih spoznali, da so njih znanci na najlepši način proslavili razne praznike in godove z dobrimi deli.

Zlatorog — najnovejši gorenjski ilustrirani časopis. Zahtevajte ga v vsaki trafiki. Stane 2 liri.

Učite se strojepisja! Novi tečaji pričenjajo 15., 16. in 17. januarja. Praktično znanje, koristno vsakomur sedaj in v bodoče. Učne ure dogovorno po želji obiskovalcev. Vpisovanje dnevno. Informacije, prospekti: Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Domobranska 15.

Pisalne stroje in radio aparate ter rezervne dele kupuje po najvišji dnevni ceni tvrdka Everest, Prešernova ul. 44.

Boljša nalivna peresa stalno kupuje tvrdka Everest, Prešernova ul. 44.

Redni šolski pouk nadomeščajo in uspešno dopolnjujejo tukajšnje instrukcije vseh predmetov in tujih jezikov. Zakurjene učilnice! Vpisovanje dnevno: Specialne instrukcije, Kongresni trg 2-II.

Srednješolce-ke, ki se želijo izvežbati v strojepisju, opozarjamo na nove tečaje, ki se pričenjajo 15., 16. in 17. januarja. Praktično znanje, vsakomur koristno. — Učne ure dogovorno po želji. Vpisovanje dnevno. — Informacije, prospekti: Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Domobranska 15.

Na I. moški meščanski šoli v Ljubljani (Prule) se prične zopet reden pouk v torek, dne 16. januarja, in se bo vršil v prostorih prosvetnega doma v Karunovi ulici v Trnovem. Učenci II. in IV. razreda bodo imeli pouk dopoldne od 8 naprej, učenci I. in III. razreda pa popoldne od 13 dalje. Podrobnejše podatke dobe učenci v šoli.

† Andrej Čufer

Na božični praznik so pokopali na Jesenicah trgovca, posestnika in bivšega župana g. Andreja Čuferja. Bil je vzoren, značajen mož, ki je lepo vzgojil svoje otroke, visoko dvignil svoje podjetje in tudi za javnost storil mnogo dobrega. Jeseničani, pa tudi drugi njegovi številni znanci in prijatelji ga bodo ohranili v trajnem, hvaležnem spominu. Naj počiva v miru!

NOVI GROBOVI

† **Emil Jemec.** Po mučni bolezni je za vedno zatisnil oči strugar državnih železnic g. Emil Jemec. Rajni leži na mrtvaškem odru v mrtvašnici splošne bolnišnice. Pogreb bo v ponedeljek ob pol treh popoldne iz cerkve v D. M. v Polju na domače pokopališče.

† **Damjan Škoda.** V visoki starosti 88 let je v Mali Račni zaspal v Bogu g. Damjan Škoda posestnik v Račni. Blagega rajnega bodo pokopali iz hiše žalosti v Račni št. 1, v nedeljo dopoldne na farno pokopališče na Kopanju pri Grosupljem.

† **Ana Žolgar.** V 86. letu starosti je 16. decembra 1944 umrla v Celju gospa Ana Žolgar roj. Staut, nadučiteljeva vdova. Rajnico so pokopali 20. decembra na celjskem pokopališču. Sv. maša zadušnica bo v torek, 16. t. m., ob pol osmih v cerkvi sv. Jožefa.

† **Marija Čuk.** Dotrpela je žena upokojenega sprevodnika gospa Marija Čuk roj. Jerina. Blago mater bodo pokopali v ponedeljek ob pol devetih iz kapele sv. Jakoba na Žalah.

† **Jože Mrzlikar.** V Ljubljani je umrl mestni delavec g. Jože Mrzlikar. Rajni leži na Žalah v kapelici sv. Marije. Pogreb bo v ponedeljek ob treh popoldne izpred cerkve v Dravljah na domače pokopališče.

Naj rajnim sveti večna luč, vsem njihovim dragim naše iskreno sožalje.

Zatemnitveni čas

za teden, ki se začne 15. I. 1945 in traja do vštetega 21. I. 1945, je

od 17.40 do 7.15

Omejitev porabe električnega toka

Radi nadaljnje potrebne omejitve električnega toka se odreja, da smejo gostilne in hoteli trošiti največ 50% doslej v enakem razdobju porabljenega električnega toka. Isto skrčenje velja tudi za cerkve.

Zasebnim zavodom (ekonomijam), ki imajo motorje z nad 5 ks zmogljivosti, se ukinja uporaba električnega toka za pogon; ostane priključen samo tok za luč.

Za Socialno pomoč

Za Socialno pomoč so darovali:

Ga. Kaučič Fani, Ljubljana, Celovška 180, je darovala 500 lir namesto venca na grob pok. ge. Šiške Amalije. — Tvrdka Knez I., Ljubljana, Gosposvetska c. 1, je darovala 300 lir namesto cvetja na grob pok. posestnika in trgovca g. Juvana. — Vsem darovalcem iskrena zahvala.

Narodni pionirji pišejo

V zvezni pisarni Narodnih pionirjev naj dvignejo sledeči došlo pošto: Bose Marija, sodnija, Pepca Plut, Vrhovčeva 1, Ljubljana, Polavček Francka, Moste, Rus Jože, Notranje Gorice, Basik, Rožna dol., C. 10-23, Arjani Frančiška, Dobrunje, Babnik Ana, Koritanska 18, Jerjani Ivan, Dobrunje, Stare Alojzij, Bleiweisova 52, Tinca Adamič, Vrhovci 37, Možina Marija, Lavrica, Lovše Ivan, Zg. Košelj, Lapajsa Angela, Vrhnika 48, Antonija Kobe, Rakek, Jakulin Mica, Prijateljeva 5, Horvatec, Cesta dveh cesarjev 282, Udrane Pepca, Ostrog 13, Tomšič Frančiška, Jarnikova 9, Seme Vera, Studenec, Lojzka Berce, Prešernova, Bernik Jožica, Rožna dolina, Poldi Černigoj, Dunajska cesta, Grčar Anton, Trnovski pristan 14, Kos Renata, Poljanski nasip, Milica Štern, Juršková pot 82, Štubel Marija, Pod hribom 38, Hribar Antonija, Galjevica 200, Zbogar Olga, Rožna dolina, Zupančič Anton, Friderich Alfred št. 182, Ralhausen, Zupančič Anton, Šmartinska cesta, Zapušek Kristina, Pot na Rakovo jelšo, Vrstovšek Franc, Švabičeva 7, Ema Gratzer, Kadilnikova 5, Skuca Franc, šola na Ledini, Strumelj Jože, Knezov štradon, Suhadolnik, Vrhnika, Francka Klepec, Sv. Marka ul. 35, Cedilnik Jelica, Ježica, Markelje Justina, Šuštaršičeva 15, Poljane Marija, čuvajnica 381, Glavic Stanko, Rakek, Marija Stele, D. M. v Polju 146, Burgar Franc, Draga 37, Avsec Katarina, Zalog 43, Komparec Frančiška, Zalog 82, Burkeljca Marija, Zalog 4, Bitenc Ivan, Gosposka 10, Irena Pavčič, Poljanska 68, Josipina Vernik, Skopoljeva 22, Pleško Greti, Poljanska 27, Klešnik Tonča, Zg. Kašelj, Zidošek Julka, Rožna dol., C. 17, št. 5, Marija Spreitzer, Pot na Rakovo jelšo 71, Vrečar Cecilija, Dobrunje 47, Francka Kogovšek, Vrhnika, Ločniškar Marija, Dobrunje, Jaklič Franc, Studenec 23, Rožnik Albina, Dobrunje, Rotar Franc, Dobrunje, Novak Ana, vas Brezje, Peterca Marija, Dobrunje 4, Pleško Gusti, Poljanska 27, Spehar Marija, Hradeckega 38.

Nakupovalnica Socialne pomoči tudi prodaja

Socialna pomoč je z novim letom ustanovila poseben oddelek — nakupovalnico oblek, čevljev, perila, posteljnine itd. v svojih prostorih v Gradišču 4, nasproti dramskega gledališča.

Pokazalo se je namreč, da doslej Socialna pomoč ni mogla zbrati dovolj prispevkov v blagu, da bi mogla kriti vsaj najbolj nujne potrebe siromakov po oblačilnih predmetih. Revščina je vsak dan večja in vedno večje je število onih, ki nimajo najbolj potrebne obleke, perila in čevljev.

Zato se je Socialna pomoč odločila, da bo te predmete odslej nakupovala, namesto da bi prosilcem dajala samo denarne podpore in jim bo rajši dajala tudi podpore v blagu. Posamezniki namreč nimajo toliko prilike, da bi si mogli oblačilne predmete sami kupiti ali pa so cene zanje nedosegljive, ker so odvisni od raznih prekupovalcev, ki hočejo pri tem mnogo zaslužiti.

Kljub temu, da ima nakupovalnica socialen namen in značaj, kupuje vendarle navedene predmete po dnevnih cenah. Kdor torej proda nakupovalnici, dobi plačano blago prav tako kot drugod, ali pa še boljše, razen tega pa pomaga obenem tudi revežem, katerim bo Socialna pomoč nakupljene predmete razdelila.

Razen tega sprejema nakupovalnica zlasti boljše in dražje oblačilne predmete tudi v komisijo, ne da bi pri tem iskala dobiček. Zato morejo tisti, ki imajo sredstva za nakup teh predmetov, dobiti jih po nabavni ceni, torej mnogo cenejše kot drugod.

Nova zastrupljenja s premogovnim plinom

V noči je zajela smrt štiri poročene delavce — Ponovne smrtne žrtve naj bodo svarilo vsem, ki kurijo s premogom

Kronika nesreč je v soboto zjutraj zaznamovala hujšo nesrečo zastrupljenja s premogovim plinom — monoksidom. Objavljena so bila že opozorila kako je treba previdno ravnati pri kurjavi s črnim premogom, ki zahteva med gorenjem sila veliko zraka in o plinu, ki se močno razširja iz peči, ki niso popolnoma zavarovane. Zlasti je skrbeti, da pri gorenju ostaja zračni tok stalen in da se struja vedno menjava skozi odvodne cevi. Prav smrtno nevarno je, kadar zapremo ventilatorje pri ceveh nad pečmi, ko nima nato plin prostega odhoda iz peči ven na zrak skozi dimnik. Hudo, smrtno zastrupljenje z monoksidom se je v soboto primerilo v Sp. Šiški ob Celovški cesti na Zelenjadnem trgu pri starem gasilskem domu, kjer je bila nekdaj občinska pisarna županstva Spodnja Šiška, dokler ni bila Šiška priključena mestni občini ljubljanski. Kako se je primerila ta huda nesreča?

Štirje poročeni delavci mestnega cestnega nadzorstva:

Simon Galjot, 55 letni delavec, vdovec, oče treh otrok, stanujoč v Savljah št. 47;

Jože Mrzlikar, p. d. Kocman, 53 letni delavec, poročen, stanujoč v Dragi štev. 31 pri Kosezah;

Jurij Košir, 53 letni delavec, poročen, stanujoč Sv. Marka ulica št. 23 za Bežigradom in

Ivan Hribar, 45 letni delavec, poročen, stanujoč na Vodovodni cesti štev. 25, so postali žrtve zastrupitve z monoksidom.

Vsi štirje delavci so imeli po noči od petka na soboto nočno dežurno službo. Kot takim je bila določena v leseni baraki ob Zelenjadnem trgu posebna soba, ki je bila opremljena z ležišči in je bila svanjo postavljena železna peč. To so zakurili s črnim premogom. Legli so k počitku. Poprej pa so še zaprli varovalni ventil v cevi, vodeči iz peči v dimnik. Soba je bila zaklenjena. V soboto zjutraj okoli 6.15 je prišel delavec Janez Ježek, da bi jih poklical. Soba je bila zaprta. Na cestnem nadzorstvu so postali pozneje pozorni, da se ti štirje delavci niso javili na svoje dnevno delo. S silo so pozneje odprli vrata sobe v baraki in opazili, da se po sobi razširja dušeč plin. Okoli 9. so nujno poklicali rešilno postajo, ki je tja odposlala reševalce z zdravnikom dr. Igličarjem na čelu. Bili so takoj na mestu. Rešitev z monoksidom zastrupljenih delavcev je bila brezuspešna. Zdravnik dr. Igličar je ugotovil njih smrt. Pozneje so bila trupla prepeljana na Žale.

Tragična smrt marljivih delavcev je vzbudila povsod globoko sožalje. Umestno bi bilo, da bi prejela javnost od merodajne strani točna navodila in opozorila, kako je treba manipulirati pri kurjavi s črnim premogom.

NOVO! F. V. FABER NOVO!

Pot, razvoj in globino duhovnega življenja je čudovito napisal znameniti Faber v svoji knjigi:

Duhovna rast krščanskega človeka

Delo je prevedel Fr. Terseglav, ki je dodal še svojo studijo o krščanskih mistikih. Knjiga obsega 621 strani. Vezana 220 lir. **LJUDSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI**

Vsakdanja Ljubljana po kronistovih zapiskih

Beli kos in kobilar

Snežni meteži so ptičjemu rodu bili neprijazni. Ptički so se pred snegom začeli skrivati in iskati varno-toplega zavetja po vseh zatišjih in podstrešjih. Na Sv. Petra nasipu na vrtu pri Petelinčevi prodajalni se je pojavil bel kos, ki išče strehe in hrane okrog. Ta kos se pojavlja že vsako hujšo zimo in je star najmanj nad 5 let. Tudi ob hudi zimi leta 1941 se je beli kos pojavil na tem vrtu. Po golovških gozdovih se je začel proti mraku oglašati kobilar s svojo žalostno pesmijo: »Kje bi, kje bi?« Tudi on išče zavetja pred nastopajočim mrazom.

Tatvine perila se množe

Bizoviške perice, ki imajo sedaj zaradi vojnih prilik dokaj strank v Ljubljani, morajo biti zelo previdne in ne smejo puščati na ulicah svojih ročnih vozičkov brez nadzorstva. Kaj hitro se primeri, da jim perilo izgine z vozička in morajo potem same trpeti vso škodo ter perilo gospodinjam plačati. Nedavno sta bili zaznamovani dve tatvini perila na škodo dveh bizoviških peric. Neki perici je neznana tatica izmaknila veliko culo raznega perila, med drugimi šest lepih rjuh, v vrednosti nad 5000 lir. Drugi perici pa je tatica odnesla tudi primerno veliko culo perila. Druga perica je osumila neko starejšo žensko, ki se je na Aškerčevi cesti smukala okoli njenega vozička in ji ponujala saharin v nakup. Bizoviške perice v bodoče pač ne bodo puščale vozičkov brez nadzorstva.

Izposojeno kolo je zastavil

Mladi pekovski pomočnik Rajko si je pred meseci izposodil moško kolo pri nekem posestniku na Orlem, da bi hitreje prišel od tam v mesto. Obljubil je, da bo kolo takoj naslednji dan vrnil. Ko je Rajko privozil v Ljubljano, se ga je lotila skušnjava, da bi kolo prodal. Ker ni imel kolesarske knjižice, je kolo zastavil za gotovino 1500 lir. Pozneje je stvar prišla na dan. Policija je Rajka prijela in zaprla. Na okrožnem sodišču je bil pred sodnikom-poedincem Rajko obsojen zaradi prestopka poneverbe po § 318 kaz. zak. na 2 meseca strogega zapora. Ker mu je sodnik v kazen vštel preiskovalni zapor, je prišel Rajko prav na božični praznik iz sodnih zaporov.

Razne nesreče in poškodbe

Kronika nesreč je zadnje dneve zaznamovala več poškodb. **Franja Škvarčeva,** 63-letna šivilja si je pri padcu zlomila desno nogo. — Pri padcu s stroja si je poškodovala desna rebra 17-letna delavka drž. železnic **Ana Suševa.** — Na Litijski cesti št. 12 a stanujoči tesar, 75-letni **France Simčič,** je izkopaval na Golovcu štore. Zaradi napornega dela se mu je utrgala žila odvodnica. Močno krvavečega in nezavestnega so prepeljali v splošno bolnišnico. Zaradi izkrvavitve je Simčič umrl. Vsaka pomoč je bila brez uspeha. — Železničarjeva vdova, 74-letna **Amalija Marinkova** je doma v sobi padla in si zlomila desno nogo. — Na Vodnikovem živilskem trgu je spodrsnila 48-letna hišnica **Josipina Mesaričeva.** Dobila je poškodbe na nogah. — Pri padcu si je zlomila levo roko 59-letna zasebnica **Katarina Jesihova.**

Obvestila Prevoda

OPOZORILO MESARJEM

Opozarjamo vse mesarje, da odslej oddajajo nalepljene odrezke vsak v papirnati vrečici, na kateri mora biti napisano, koliko odrezkov vsebuje. Vrečica mora biti opremljena tudi z žigom mesarja. Odrezke je treba oddati z dvema seznamoma na Prevod, Gosposka ulica 12-I, soba št. 10.

Ponovno povdarjamo, da se naj mesarji strogo držijo teh navodil, ker brez papirnih vrečic ne bomo prevzemali odrezkov.

POIZVEDOVANJA

Prstan je bil najden v Lichtenturnovem zavodu. Kdor ga je izgubil, naj se zglasi v zavodu.

»Oddajališka skupina Jadranske primorje«

RADIO LJUBLJANA

Dnevni spored za 14. januar:

7 Poročila v nemščini — 7.10 Veseli zvoki za nedeljsko jutro — 8.00 Poje zbor Hitlerjeve mladine (prenos osr. nem. sporeda) — 8.30 Poročila v slov. — 9 Prenos osr. nem. sporeda — 10 Poročila v nemščini — 10.15 Igra trio »Trnovo« — 11 Nem. spored — 11.30 Slovenska ljudska oddaja — 12 Napoved sporeda, nato: Opoldanski koncert — 12.30 Poročila v nemščini in slovenščini — 12.40 Nemški ljudski koncert — 14 Poročila v nemščini — 14.10 Pozdravi iz domovine, radijski orkester pod vodstvom D. M. Šijanca, sodeluje komorni zbor — 15 Ura pesmi — 15.45 15 minut za podeželje, inž. Jože Padar: Na kaj moramo paziti pri obnovi hlevov — 16 Koncert za vojake; vmes ob 17: Poročila v nemščini in slovenščini — 18 Nemška glasba nemških skladateljev — 19 Mali koncert, sodelujeta sopranistka Branka Strgarjeva in tenorist Janez Lipušček — 19.30 Poročila v slov. — 19.45 Kaj prinaša prihodnji teden — 20 Poročila v nemščini — 20.15 Prenos osrednjega nemškega sporeda (glasba) — 22 Poročila v nemščini in napoved sporeda — 22.15 Plesni orkester, vodi M. Vodopivec — 23 Glasba pred polnočjo.

Dnevni spored za 15. januar:

7 Poročila v nemščini — 7.10 Jutranji koncert; vmes: 7.30 Poročila v slovenščini — 9 Poročila v nemščini — 12 Napoved sporeda, nato: Opoldanski koncert — 12.30 Poročila v nemščini, poročilo o položaju in poročila v slovenščini — 12.45 Salonski orkester, vodi A. Dermelj — 14 Poročila v nemščini — 14.10 Vaška godba in brata Lumbarja ob spremljavi harmonike (Avgust Stanko) in kitare (Fr. Stanič) — 15 Prenos osr. nem. sporeda (glasba) — 17 Poročila v nemščini in slovenščini — 17.15 Glasbena mediigra — 17.45 Šegave besede: Fran Lipah: Vesele ljubljanske slike — 18 Prenos iz velike unionske dvorane: V. simfonični koncert ojačenega radijskega orkestra pod vodstvom Ferd. Herzoga; vmes pribl. ob 19: Poročila v slovenščini — 20 Poročila v nemščini — 20.15 Za vsakega nekaj — 22 Poročila v nemščini in napoved sporeda — 22.15 Pikanterije — 23 Glasba pred polnočjo.

„RAST" Gotovo že poznate novi verski list **„RAST"**

ki se vam je s prvo številko že predstavil. List skuša biti versko-vzgojni in prav zato je danes, v poplavi vsemogočega tiska, vsem resnično potreben. Vzgoja srca in ohranitev vseh verskih svetinj je v današnjih dneh naša največja potreba. Druga številka, ki bo izšla koncem meseca januarja, bo še lepša od prve. Čim več naročnikov in, čim bolj bodo naročniki z listom živeli, tem lepše bo list uspeval in tem več vam bo lahko nudil. — Naročajte naš novi verski list pri

Upravi »RASTI«, LJUDSKA TISKARNA.

Dolenjski domobranci jih že rišejo

badoglievske komuniste namreč, ki so se z našimi tolovaji vred pritepli pod Gorjance, kjer ...

so začeli z že znanimi bojnimi pohodi na kokoši. Spretnejši »junaki« celo živim kokošim zavijajo vratove. Badoljevske lakote so še bolj lačne, kot naši tolovaji, zato se zadovolje, če ni več kokoši, tudi s surovo koruzo...

v sili hudič tudi muhe žre. Zakaj ne bi bili torej mački in psi dobri za pečenko, če ni drugih dobrot. Kmetom so italijanski komunisti pobrali ves živež, sedaj pa kradejo mačke in pse

Novice iz naših podeželskih središč

Prosvetna delavnost na Rakeku

Nekako pred dvema mesecema se je ustanovil pri očinskem uradu na Rakeku Narodnostni odsek, ki skrbi za kulturno in propagandno delo v naši občini. Zato je poleg drugega kulturnega in propagandnega delovanja osnoval tudi Dramatski krožek. V krožku sodelujejo civilisti posebno begunci in domobranci. Vso pomoč pa nudita krožku okrajni narodnostni referent v Logatcu g. Havelka in tukajšnji občinski komisar g. Miheve.

Namen dramatskega krožka je skrbeti za izobrazbo in razvedrilo zlasti beguncem. Na svojem prvem sestanku je sklenil, da bo priredil kot prvo igro Vombergerjevo dramo »Vrnitev«. To pa iz naslednjih razlogov: zaradi božičnega časa in ker je igra predvsem namenjena beguncem, ki vsi hrepene kakor junak Janko v »Vrnitvi«, da bi vsak spet praznoval božične praznike na svojem kmetiškem domu, trdnem kot v starih dneh, v miru in sreči.

Predstava, ki je za te razmere odlično uspela, se je vršila 6. in 7. t. m. popoldne v Narodnem domu na Rakeku. Režiral je učitelj g. Majhen, ki se je izkazal kot dober režiser. Igralci so za ta kratek čas, ki so ga imeli na razpolago, veliko pokazali, posebno še, ker so poleg tega vestno vršili svojo poklicno službo. Morda je motilo nekatere to in ono: kulise, zavesa, rasvetljava itd., toda upoštevajoč razmere, je treba to oprostiti.

Pred predstavo je razložil, kakor zna le on, vsebino in pomen igre, tukajšnji preč. g. župnik Novak ki je pokazal krožku vedno in povsod svojo naklonjenost.

Prireditev je obiskal tudi poveljnik domobranske notranjske bojne skupine g. stotnik Vuk Rupnik s svojo soprogo in drugi gg. častniki. S tem so pokazali, da tudi oni cenijo delo in trud tukajšnjega dramatskega krožka, kateremu želimo še mnogo uspehov.

Ne mrcvarimo slovenščine ali Bločen je spregovoril

V današnjem Slovencu od 13. jan. 1945 sem bral v članku »Iz zgodovine smučanja« naslednji stavek: »Naši Blokarji so že tudi dobrih 600 let smučarji...« Kot Bločenu se mi že kar gabi ,kako naša inteligenca, ki je službovala pri nas ali tudi ne, mrcvari naše ime.

Vsem, tudi jezikoslovcem, bodi povedano tole: Bločeni imamo v tem času tudi blokarje in sicem domobrance, ki služijo po vseh blokih okoli Ljubljane.

Mnogi govorniki in pisatelji nas nazivajo Blǒčani, Bločani; mi sami se pa imenujemo Blǒčenje—Blǒčeni, v bloški govorici Bluočenje. Blǒčani ali Bločani je ložkopotoški in ribniški dialekt, ki ga pa odklanjamo. Kadar so se šolarji sprli, so zmerjali svoje sošolce iz Vel. Blok: »Bločen je v d... omočen«. Ker ljudstvo še vedno govori lepo slovenščino, čeprav v svoji govorici, je gotovo pravilno: Bločen — Bločeni.

Bločenje rabimo v zimskem sportu te besede: smuč, smuči — nikoli smučke; sanke, sančice — nikoli sani..

Pri sankah so krvine — steberci — opleni — oje in maček.

Smuči (nove) smo kuhali v svinjskem kotlu, potem smo jih dali v lojterne krivit. Pri smučeh rabimo vedno besedo stremen, nikoli jermenje itd.

Prosim, gospod urednik, da bi naše sportne kroge obvestili, da vsaj nekoliko pazijo na naše pravilno ime.

Vam bomo zelo hvaležni!

Bločen.

Poškodovana, razsuta ali nezadostna zavarovanja okenskih odprtin so brez vsakega haska oziroma še povečajo nevarnost poškodb v zaklonišču. Zato je taka zavarovanja odstraniti ter jih nadomestiti s takim zavarovanjem, ki bo svojemu namenu res služilo. Vsako tako zavarovanje mora segati vsaj 30 cm preko robov okenske odprtine ter tako pritrjeno in toliko močno, da zadrži zračni pritisk, ne pa, da ga bo zračni pritisk prvega odnesel ali odpihnil.

TEL. **KINO »SLOGA«** 17-40
Zabavna komedija v filmu
»ZA MOJIH DNI«
Hannelore Schroth, Harald Holberg
Predstave ob 14, 16 in 18

TEL. **KINO »UNION«** 22-21
Izvirna ljubezenska romanca
»MOJA PRIJATELJICA JOŽICA«
Hilde Krahl, Paul Hubschmid, Fita Benkhoff
Predstave ob 14, 16 in 18
V ponedeljek bo predstava zaradi koncerta ISPSI qo ouuo

TEL. **KINO »MATICA«** 22-41
Krasna ljubezenska drama z divnimi narav. nimi posnetki
»VZNEMIRJENA SRCA«
Lotte Koch, Rudolf Prack, Ernst v. Klipstein.
Predstave ob 14, 16 in 18

KINO »KODELJEVO«
Telefon 21-91
Priljubljeni pevec Johann Haesters v sijajni zabavni komediji
»PUSTOLOVŠČINA SE NADALJUJE«
V ostalih vlogah Maria Tasnady, Theo Lingen, Paul Kemp, Romanowsky.
Predstave do nadaljnjega ob sobotah ob 16 in 18, ob nedeljah ob 14, 16 in 18, ob sredah ob 18.

Kaj je novega pri naših sosedih?

Iz Gorice

Domobranske akademije. Na praznik Treh kraljev so domobranci v Ajdovščini priredili lepo akademijo, posvečeno slovenski besedi in pesmi. Velika dvorana je bila do zadnjega kotička napolnjena in domačini žele, da bi se taka akademija večkrat ponovila. — V nedeljo, dne 7. januarja, pa so priredili domobranci v Vipavi svojo akademijo, ki je bila izpolnjena s pestrim in zanimivim sporedom. Za uvod so peli domobransko himno, v pozdravnem govoru pa je g. kurat Robljek poudaril cilje in pota slovenskih narodnih stražarjev. Stražarski orkester je igral slovenske pesmi, nekaj domobrancev pa je deklamiralo. Tudi Uvod h Krstu pri Savici so izvajali v živih slikah. Ne le domobranci, ampak tudi domačini so bili nadvse veseli te prireditve in še dolgo so govorili o tej lepi slovesnosti.

Bilje. Ni še dolgo, ko je pri nas roka pravice dosegla, dva sloveča komunista, komandanta VDV tovariša Beča in komisarja Jaka. Bila sta skrita v jami za apno, a tudi to jima ni pomagalo. Jaka je dobil strel v prsa, Beč pa se je sam ustrelil. Ubita komunista imata na vesti veliko umorov in zločinov.

Lokve. Na Lokvah so tolovaji priredili veliko slavje. Potem ko so mučili in ubili nekaj domobrancev, ki so jim po nesreči padli v pest, so priredili gostijo v hotelu Winkler. Mastili so se z naropanimi živili, ki so jih nakradli v Črnem vrhu skupaj s savojskimi komunisti. Gostije so se seveda udeležili samo »višji«, medtem ko so se morali »nižji« zadovoljiti z nezabeljenim močnikom. Po gostiji se je začel ples in pijančevanje in pri tem so komunisti pokazali vso svojo podivjanost.

Cerkno. Prisilni mobiliziranec, ki mu je uspelo uiti iz tolovajskih klešč, je povedal, kako žalostna usoda je doletela celo vrsto prisilnih mobilizirancev s Tolminskega. Nesrečne žrtve so gnali iz Cerkna proti Žirem, da bi napadli tam bližnjo domobransko postojanko. Za prenočišče so si izbrali velik skedenj. Domobranske patrole so jih zasledile, niso pa vedele, da so med njimi prisilni mobiliziranci in so skedenj napadle. V borbi je skedenj zajel ogenj in možje in fantje, ki so bili prisiljeni zapustiti svoje domove in ki so opravili dolgo pot pod strogim nadzorstvom rdečih komisarjev, so po njihovi krivdi postali žrtev ognjenih zubljev.

Štandreš. V noči od 12. na 13. december so komunisti ubili mladega fanta Žorža Dušana. Kot po navadi so opravičili svoj zločin tako, da so razkričali o njem, da je bil »izdajalec« in podobne stvari, kar pa vse nič ne pomaga. Zločin je zločin in z ničemer se ga ne more oprati.

Z Gorenjskega

Žiri. Po težkih porazih komunistov v okolici Lučen in Gorenje vasi v Poljanski dolini, kjer so hoteli na vsak način preživeti božične praznike v toplih, po zaslugah gorenjskih domobrancev neizropanih vaseh, so se komunisti, močno razredčeni, ponovno zatekli v žirovsko kotlino, kjer neusmiljeno ropajo še tisto malo, kar so ljudem pred mesecem pustili.

S Koroškega

74 letna ženska, ki se še ni nikoli peljala ne z vlakom ne z avtobusom, je Terezija Widd iz Polletitza, ki je te dni umrla. Tudi k zdravniku ni šla nikoli.

Smrtna kosa. V Beljaku je zaradi bombnega napada umrl upokojeni višji železniški revident Franc Mači: v St. Vidu ob Glini je preminul 51 letni Matija Kogelnik, a v Celovcu električni mojster v pokoju, 78 letni Josip Rozman.

Ali naj vam še naprej leže stare obleke, čevlji in drugo brez haska v omarah? Preglejte starino in jo prodajte nakupovalnici Socialne pomoči

26 Winnetoujev rešuje Karla Maya

Bilo nas je šest in dvajset četrtošolcev in vsi smo najrajši brali Karla Maya A v tistih časih je kar vse vrelo zoper pisatelja Winnetouja in Old Shurehanda. Njegove knjige so bile v šolah na črnem seznamu in so bile prepovedane. Vendar smo jih navzlic temu brali tako, da so nam žarela lica in nismo nič drugega ne videli ne slišali.

Nekoč je moj sošolec Gerhard Renz prinesel »Old Shurcharda« v šolo. Po podtalnih potih si je bil knjigo vtihotapil iz neke majhne knjižnice. V odmorih nam je bril »Old Shurcharda« in vsi smo napeto poslušali in bili prešinjeni z čarobnostjo in pustolovskim svetom divjakov z zahoda. Dokler ni nekega dne nenadoma vstopil v razred profesor Lischetzky in je kot bi trenil razpršil naše zborovanje. Gerhard je knjigo brž zadegal pod klop, drugi pa smo se hinavsko začudili, češ da smo skupno ponavljali Pitagorov izrek...

Tistega profesorja se je vse balo in žal — ni poznal nobene šale. Ko je našel knjigo pod klopjo, je dal ves razred za dve uri zapreti in nam je zaplenil »Old Schurehanda«. Prvo smo prenesli s tako dostojanstvenostjo, ki bi bila še Winnetouju v čast. Neznansko nas je pa potrlo, da smo bili ob knjigo. Zatorej se je sestal veliki vojni svet in je soglasno sklenil, da se mora »Old Shurehand« osvoboditi.

Ko sta tisti dve uri potekli, sta ostala dva »moža« z Gerhardom skrita pod klopmi v razredu. Čakali so, da se je stemnilo in so se nato neslišno splazili po praznih hodnikih proti konferenčni sobi.

Eden od njih je brž prižgal vžigalico, druga dva pa sta začela z mrzlično naglico iskati. In sta v nekem predalu dolge, z zelenim platnom prevlečene konferenčne mize našla »Old Shurehanda«. Tiho sta se oglasila z zmagoslavnm krikom Komančev. Gerhard je vtaknil plen pod jopič. Vprav tedaj, ko so se hoteli izmuzniti, so se iz veže oglasili koraki, in v medli svetlobi svetilke s hodnika so zagledali malce sklonjeno postavo profesorja in so bili od groze kar trdi.

»Kdo pa je tam?« je grozeče vprašal in stopil v sobo.

Gerhard je zaskovikal kot sova uharica, kakor je popisano v »Winnetouju« in je šinil ko piš mimo osuplega profesorja skozi vrata. Tovariša sta jo hrabro ucvrla za njim. A poslednjega je profesor zgrabil. To je bil Fric Jünkel, ki se je že obnesel v sto praskah z roparskimi nižješolskimi Siouxi. Iztrgal se mu je — vendar je pustil v profesorjevih nohtih krpo kože iz svojega levega lica.

Še istega večera so vsi četrtošolci zvedeli, kaj se je zgodilo. In po kratkem bojnem posvetu so vsi sklenili, da bodo storili, kar je potrebno.

Naslednji dan je profesor mračnega obraza in veličastnih korakov, ko kak imeniten čarodej, stopil v razred. Z odločno kretnjo si je posadil ščipalnik na nos, nato se je naglo in preudarno ozrl na Franca Holsteina, in je svest si zmage in bojne slave, pristopil k njemu, ki je sedel v prvi klopi in na čigar levem licu je bila velika, z rdečo krasto pokrita brazgotina.

»Alo, fant, venl« je zavpil in ga zagrabil za ovratnik.

A nenadoma je njegov grozeči, po razredu begajoči pogled ostrmel, mahoma je prebledel — in je bolščal ko kak malik...

Brez dvoma je moral biti ta pogled, ki smo ga nudili osuplemu gledalcu jako čudovit, zakaj vseh šest in dvajset četrtošolcev je imelo na svojih obrazih isto krvavo brazgotino, ki pa ni bila le naslikana, kot se je profesor prepričal, ampak je bila jako umetno urezana z različnimi ostrimi predmeti, z noži, britvicami in škarjami v meso.

Dozdevalo se je, ko da bi se bil strogi gospod zgrozil spričo takšnega samožrtvovanja. Molče se je obrnil, stopil na kateder in začel predavati novo učno snov. (Oskar Foerster.)

Sport

Koroško okrožno prvenstvo v namiznem tenisu

Včerajšnjo soboto in današnjo nedeljo bodo izvedli v Porečah ob Vrbskem jezeru koroško prvenstvo v namiznem tenisu. Prvenstva se bodo udeležili najboljši igralci namiznega tenisa z Jesenic, Celovca, Linza, Beljaka, Škofje Loke in St. Vida.

V tekmovanju gospodov posameznikov sta vsekakor favorita za prvo mesto Jeseničan Završnik in sedanji »Celovčan« Razboršek. Pri dekletih je favoritinja Urbarjeva z Jesenic, ki si je na Novega leta dan osvojila v Ljubljani prvenstvo Ljubljane. Dosti preglavic ji bo utegnila delati Mesarjeva. V igrah deklet v dvoje je brez dvoma, da si bosta priborili prvo mesto Urbarjeva in Mesarjeva. V tekmovanju mešanih parov velja za močan par Završnik - Mesar, ki ima lepe nade na zmago. Pri mladini ima največ izgledov Jeseničan Vovk; v tekmovanju gospodov v dvoje pa par Završnik - Vovk, ki je tudi v Ljubljani dosegel častno drugo mesto. — Ker ne vemo, kako bodo sestavljeni drugi pari, ni mogoče nič točnejšega napovedovati o poteku tekmovanja. Vsekakor pa bodo poedine borbe služile strokovnemu vodji koroškega namiznega tenisa za podlago, da bo lahko sestavil čim močnejše zastopstvo koroških igralcev namiznega tenisa, ki bo 20. in 21. t. m. nastopilo proti predstavništvu Ljubljanske pokrajine v Ljubljani. Prizorišče reprezentančnega dvoboja v Ljubljani bo frančiškanska dvorana.

Drsanje — poezija zimskega športa

Brez dvoma je, da je drsanje ena najlepših zimsko-športnih panog. Drsanje, posebno umetno, je zelo podobno plesu. Zaradi tega ni torej nič čudnega, če so drsanje tako vzljubili in da je našlo po vsem svetu tako veliko navdušenih prijateljev.

Drsalke so stara iznajdba. Že v 11. in 12. stoletju so jih uvedli na Nizozemskem, Švedskem in Norveškem, torej v severnih deželah. Stari in mladi so jih uporabljali, kadar so se vozili, opravljajoč dnevne opravke, po zamrzlih kanalih, jezerih in rekah. Že zelo zgodaj, v 16. stoletju, se je drsanje udomačilo tudi v Nemčiji. Dva pesnika sta bila celo, ki sta drsanje zelo popularizirala. Goethe in Klopstock sta o tem pisala, in kdo ju ne pozna. Predvsem Klopstock je pel drsanju veliko slavo. V posebno očarljivi odi je opisal vse lepote drsalnega športa. Klopstock je pripovedoval in živo opisoval lepoto drsanja tudi Goetheju, ki se je tudi zelo hitro navdušil za to zimsko panogo športa.

S časom pa se je drsanje spremenilo iz dnevne uporabe v pravo umetnost. Drsanje je sila priporočljivo posebno za nežni spol, ki ima že po naravi več smisla za ritem in gracijo, kar pride pri drsanju vsekakor zelo v poštev. Seveda pa imamo tudi med moškim spolom nekatere prav odlične drsalce in resnične umetnike. Sicer je trajalo precej dolgo, preden so se ženske upale na led. Še leta 1784. je na splošno veljalo, da se ženske ne upajo na led in da se tudi boje mraza. Prav nasprotnega mnenja pa so bili na Nizozemskem. Tam so se dekleta in žene veliko prej drsale po ledeni ploskvi kot pa v ostali Evropi. Drsalke so bile tam v velikih častih. Nizozemci imajo celo svetnico, ki se je zelo rada drsala. Je to sv. Ludvina.

Drsanje bo ostalo vedno priljubljen šport za ljudi, ki ljubijo ritem, valovanje telesa, in ki se veselo vsakega novega lika, ki se ga nauče in ki v tem vidijo smisel, obvladovati svoje telo. Drsanje je igra s težiščem, ki očara slehernika, če le enkrat vidi umetnika - drsalca, kako kot lahkokrili ptič drsi po gladki ledeni ploskvi.

K. Struppe:

ČRNI KRIŽ

16

IX.

Ko je Mallet pozvonil pri vratih elegantne enonadstropne hiše v Avenidi Entre Rios in vprašal po družini Chamfort, je zvedel, da je gospa umrla pred približno enim letom, gospodična Inga pa je kmalu nato odšla iz Buenos Airesa. Kam je šla, bo morda vedela stara služabnica, ki zdaj stanuje v bližnji španski četrti.

Končno je Mallet našel v nizki hišici iz opeke staro Dolores, ki je več desetletij služila pri družini Chamfort.

Ko je starka zaslišala ime Anton, so jih začele teči debele solze po zgubanih licih.

»Senorito mio! Moj ljubljeni, dobri gospod!« Kaj se je zgodilo z njim? Izgubil se je, izgubil! A brez dvoma se bo zopet vrnil. Najprej bo prišel k njej, k svoji stari Dolores, ki ga je imela tako rada in mu je bila druga mati. Seveda, bil je precej lahkomiseln fant. Dios mio! Rad je igral in gledal za dekleti. To je podedoval od očeta, ki je kot notar v Bretagni zgubil svojo službo in prišel z ženo in otrokoma semkaj, da bi tukaj našel srečo. Zelo ljubezniv gospod je bil; znal je izdajati denar kot pristen Argentinec. Žal pa z novimi podjetji ni imel predolgo sreče...

Mallet je skušal zgovorni starki parkrat seči v besedo in obrniti pogovor v drugo smer, kar pa mu zaradi njene naglušnosti ni tako kmalu uspelo. Moral je poslušati dolgo zgodbo družine Chamfort, da je končno zvedel tudi to, kar je želel.

Anton, očetov ljubljenček in otrok bolečin nežne in bolehne matere je bil precej razvajen, kakor pač vsi otroci v Argentiniji. Komaj je končal študije, ko mu je nenadoma umrl oče in pustil družino v ne preveč sijajnem položaju. Anton je dobil službo v neki banki v Rio de Janeiro. Imel je mnogo prijateljev, ljubil je dirke in dekleta. Dolores je bila pogostokrat njegova zaupnica v denarnih in srčnih težavah. Z materjo se je večkrat sprl. Večkrat po cele mesece ni dobila nikakega sporočila o njem. Službo v banki je že čez šest mesecev zamenjal z drugimi dvomljivimi posli. Včasih zelo dolgo ni bilo vesti o njem in domači niti niso vedeli, kje je. Stara baronica pa je nenadoma resno zbolela. Noč in dan je bila vsa nemirna v skrbi za sina. Zopet nihče ni vedel, kje je Anton. Niti svoji zvesti Dolores ni pisal. Kaj storiti? Materina bolezen se je slabšala od dne do dne. Vedno močneje si je želela, da bi mogla še enkrat govoriti s sinom. Tedaj je gospodični Ingi prišlo na misel, da bi dala kratek oglas v nekatere časopise. Tedaj končno...

Ali ima kakšno Antonovo pismo, jo je vprašal Mallet.

»Seveda,« je veselo dejala starka. »Meni je poslal sporočilo.«

Odprla je predal in vzela iz nje škatlo, okrašeno s školjkami. V njej je bilo spravljeno pismo. Ljubeče ga je pobožala, preden ga je izročila gospodu Malletu. Naj ga prebere na glas. Kako vesela bo, če bo zopet slišala, kar je napisal dragi fant. Sama je zdaj le s težavo čitala.

Pismo je bilo oddano v Rio de Janeiro in je nosilo pečat od 20. avgusta. Šest dni po Kadczinskijevem samomoru... Mallet je bral:

»Moja dobra Dolores! Kmalu pridem domov. Pomiri mater in Ingo. Te dni moram skleniti važno kupčijo, ki bo zagotovila nam vsem brezskrbno bodočnost. Doživele boste veselo presenečenje. Samo še malo časa. Potrpite! — Anton.«

Ker ni navedel naslova, mu ni bilo mogoče pisati in mu sporočiti, naj pride nemudoma, če hoče videti še enkrat ubogo mater živo.

Uboga gospa Chamfort je umrla in Anton tega ni zvedel.

Antona ni bilo domov. Gospodična Inga je po materini smrti odpotovala v Rio de Janeiro. Tam je zvedela, da se je Anton odpravil v začetku avgusta z nekim znancem domov. To je rekel kar tako, ker domov ga ni bilo. Omenjenega znanca ni poznala in tudi ni ničesar vedela o njem. Imel je toliko lahkomiselnih prijateljev! Bog ve, kam sta odpotovala! Od takrat je izginila vsaka sled za nesrečnim fantom. Po nekaj mesecih brezuspešnega čakanja je gospodična Inge odpotovala v Francijo k sorodnikom.

Mallet je hotel vedeti, če ima kakšno Antonovo sliko.

Seveda ima več slik.

Brskala je po škatli in mu podala dve sliki, ki sta predstavljali mladega zelo elegantnega gospoda s podolgovatim obrazom in temnimi očmi.

Mallet si je nekaj zapisal, nato pa je starki vrnil sliki. Ona ju je poljubila in skrbno spravila v škatlo. Oh, ko bi gospod Mallet hotel poiskati mladega gospoda in ga zopet privesti nazaj! Bog mu bo zato naklonil obilo blagoslova. Vedeževalka...

Starka je začela jokati.

»Kaj je z vedeževalko?«

»Oh, stara Turkinja je napovedala tako strašne stvari. Dios mio!«

Mollet je skril rahel smehljaj. Dolores pa tega ni videla in je nadaljevala:

»Turkinja mi je povedala pred nekaj meseci, da leži tri metre pod zemljo pri 366 črvih... Toda njegov prstan, ki ga je podedoval od očeta in ki ga je vedno nosil, prstan z osmerokotnim modrim kamnom, se blesti na roki nepravega prijatelja, ki pa se bo tudi posušila čez tisoč dni...«

In čudeč se je starka pristavila:

»Turkinja ni prstana nikdar videla. Bil je v resnici prav tak, kot ga je opisala...«

Bilo je že precej pozno, ko se je Mallet poslovil od zgovorne starke. Bil je že nekoliko utrujen po vsem, kar je slišal in razmišljal. Pomignil je bližnjemu kočijažu in se odpeljal po Avenidi Alveor proti parku Palermo. Hotel si je tako odpočiti prenapete živce.

Pismo je bilo odposlano iz Ria de Janeira šest dni potem, ko so policijski organi našli samomorilčevo truplo. Kam je takrat odpotoval Chamfort z neznanim prijateljem? Kdo je bil ta neznanec? Kdo je odposlal pismo,

MALI OGLASI

Službe išče/o

Mesto ORGANISTA
in cerkovnika išče večletni cerkveni uslužbenec. Ponudbe na upravo »Slovenca« do konca januarja pod »Dolenec 288«. a

URADNIK
išče stalno zaposlitev. Delovne službe oproščen, verziran v pisarniških poslih, govori in piše nemško, dobre riše. Cenj. ponudbe na upravo »Slov.« pod »Takoj« 223.

GOSPODIČNA
s šolsko izobrazbo, pisarniško prakso in znanjem nemščine išče zaposlitve. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Vojno podjetje 312«. a

Službe dobe

DEKLE
ki je nekoliko vajeno v cvetličarni, takoj sprejmem. Šimenc Pavel, Sv. Petra cesta 26. b

HLAPCA
k paru konj iščemo. Nastop službe čimprej. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 199. b

SNAŽILKO
mlajšo, pridno in vestno, za čiščenje kinematografskih prostorov sprejmemo v stalno službo. — Kino »UNION«.

Brivsko POMOČNICO
vajeno britja in striženja iščem za takoj. Celotna oskrba in plača. Ponudbe z naslovom pod »Sposobna« na upravo »Slovenca« pod št. 195.

DEKLICO
mlajšo, ki ima veselje do kuhinje in gospodinjstva sprejme v službo hotel »Bellevue« — Ljubljana.

KUHARICA
dobra, srednjih let ali starejša, ki bi imela veselje z vrtom in bi opravljala vsa hišna dela, se išče k mali družini. Ponudbe pod »Samostojna 301« na upravo »Slovenca«.

ORTOPEDA
za ritmične vaje iščemo. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod šifro »Ortoped 321«.

DEKLE
ali kuharica, ki zna vsaj malo kuhati, se sprejme proti dobri plači v trgovsko hišo. Naslov v upr. »Slovnca« pod 324.

DEKLO in HLAPCA
sprejmem takoj. — Cunder, Stožice 1. Ježica. b

Vajenci

ZA VAJENCA
bi šel rad v avtomehanično, strojno ključavničarsko, vodoinštalatersko ali slično delavnico. Ponudbe v upr. »Slovenca« pod »Zdrav in močan 310«. v

Soba išče/o

SOBICO
dam brezplačno upokojenki ali begunki, ki bi me ob moji odsotnosti nadomestovala kot gospodinja. Pismene ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Preskrbljena« 237.

Prodamo

PISALNI STROJ
znamke »Ideal«, skoraj nov, brezhiben - prodam. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 158.

PREDPRAŽNIK
Kokos-velour 5x60x100 cm, popolnoma nov — proda Hinko Privšek, Gradišče 7.

ZAMENJAM
plemenskega petelina Leghorn za kokoš jajčarico. Vrtnar. Svetega Petra cesta 91.

Bosanske PREPROGE
v raznih velikostih — proda Hinko Privšek, Gradišče 7.

RADIO »ORION«
in skoraj nove damske črne škornje št. 38 prodam. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 236.

MOŠKE ŠKORNJE
in težke čevlje proda Hinko Privšek, Gradišče 7.

PODGANE
in miši nam povzročajo ogromno škodo in prenašajo nalezljive bolezni. Inž. Prezljeva »Mikrotan« pasta jih zanesljivo pokonča. Za pripravo običajne količine je prinesli 5 dkg (lahko delno pokvarjene) masti. — Inž. Prezelj, Wolfova ul. štev. 3. 1

FROTIRKE
prvovrstno predvojno žensko perilo, svileno ruto, usnjeno torbico, usnjene rokavice, sedečo pločevinasto kad, gumijast kolobar za ležanje — zamenjam. Naslov v upravi »Sl.« pod št. 249.

ZIMSKE SUKNJE
moške »Palmaston«, v najboljšem stanju — proda Hinko Privšek, Gradišče 7.

MOŠKO SUKNJO
črno, prodam. Poizve se v Jenkovi ulici 9.

PRAŠIČA
pitate, morda redite majhnega? Glede boljše izrabe hrane in pravilnega krmljenja se posvetujte s strokovnjakom. — Inž. Prezelj, Wolfova ulica 3. 1

KONSERVATOR
za vkuhavanje sadja in zelenjave — proda Hinko Privšek, Gradišče 7.

KRZNENE PLAŠČE
rjavi »Barbant«, črna mačka in Astrahan proda Hinko Privšek, Gradišče 7.

GOJZERJE
in moške črne polčevlje štev. 43 in 42, predvojno usnje, zamenjam. Na Jami 6-I., desno.

ČAJNE IN KAVINE SERVISE
proda Hinko Privšek, Gradišče 7.

SANI
za konjsko vprego v obliki zapravljivčka, v popolnoma brezhibnem stanju, prodam. Naslov v upr. »Slovenca« pod 308.
NOV ČRN SUKNJIČ
marengo, predvojno blago za srednjo postavo prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 239.

DIVJI ZAJEC
Vam uničuje sadna drevesca? — Velike škode Vas obvaruje Inž. Prezljeva »LEPUSIN«-maža. Inž. Prezelj, Wolfova ulica št. 3. 1

GOJZERJE
prima, št. 41, zamenjam za istotake št. 44—45. Zrinjskega ulica 17. 1

SKUNKS KOŽO
za boo in muf prodam. Kavčič, Poljanska cesta 58. 1

Črno zim. SUKNJO
(predvojno), prodam. Ogled popoldne. Naslov v upr. »Slovenca« pod 318. 1

DALJNOGLED
kompas, metrsko mero (jekleno) proda Hinko Privšek, Gradišče 7.

FIZOL IN ŽITO
preglejte! Če opazite škodljivca fižolarja — črnega žuška, se v Vašo korist nemudoma posvetujte s strokovnjakom - fitopatologom. Inž. Prezelj, Wolfova ul. 3.

POSODO
za mast, 20 l; kozico 6 l s pokrovom, email. ter nahrbtnik zamenjam. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 284. 1

VINSKE SERVISE
proda Hinko Privšek, Gradišče 7.

USNJENA JOPA
damska in razne volnene jope naprodaj. Hinko Privšek, Gradišče 7.

POSTELJNE VLOŽKE
žičnate, posteljne omarice in železne postelje proda Hinko Privšek, Gradišče 7.

ŽENSKE ŠKORNJE
št. 39, črne, proda Hinko Privšek, Gradišče 7.

MOŠKE ŠKORNJE
nove, št. 41, zamenjam za 42 ali 43. — Rudnik 126. 1

OPREMO
za manjšo trgovino ali trafiko prodam. Naslov v upr. »Slovenca« pod 306. 1

Poizvedbe

Zlato ROČNO URICO
z zapestnico sem izgubila od cerkve sv. Jožefa do Poljanske ceste. Pošten najditelj naj jo proti nagradi vrne: Martinc Marija, Zrinjskega cesta 7.

NAJDEN JE BIL
v sredo 10. t. m. načrt za opečno steno. Dobi se v upravi »Slovenca« v inseratnem oddelku, I. nadstr.

NAJDITELJ
aktovke in rjave platnene torbe dne 8. jan. zvečer na dol. kolodvoru se nujno naproša, da odda najdene predmete v upr. Slov. proti lepi nagradi.

IZGUBILA SEM
dne 12. t. m. črn semiš čevelj od Zg. Šiške do Trnovega. Pošten najditelj naj odda čevelj v Mandeljčevi ulici 15 pri Pestotnik.

Živali

KONJA
vzamem v najem za pomoč pri vožnji po mestu. Ostalo po dogovoru. Koblarjeva 7.

PRAŠIČKA
za rejo, 3 mesece starega proda. - Fužine št. 20.

KRAVO
do 500 kg težko zamenjam za brejo kravo ali za kravo s teličkom. Razliko doplačam. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 314. j

KONJA
prodam. Habič, Sadinja vas 16, Dobrunje. j

Kupimo

TOVORNE SANI
kupimo ali vzamemo na posodo proti dobri odškodnini. - Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Sani« št. 225. k

RJUHE, KAPNE
blazine, brisače in drugo perilo kupi Hinko Privšek, Gradišče 7.

ŽENSKE ČEVLJE
visoke, št. 40, desno usnjeno rokavico, svileno naglavno ruto in dežnik kupim ali delno zamenjam. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod dobro ohranjeno 309«.

NALIVNA PERESA
boljša, dnevno kupuje tvrdka EVEREST, Prešernova ul. 44.

PLINSKI REŠO
kupim. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Plinski rešo« 244.

POZOR!
Kupujem vreče in vse tekstilne odpadke ter plačam po najvišji ceni. GREBENC Alojzij, Gallusovo nabrežje 36, Ljubljana. k

PERJE
puh — kupim 2—3 kg. Naslov: Dravska ulica št. 3 (Bežigrad).

LUČ PETROLEJKO
manjšo, dobro ohranjeno kupim. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 250.

PISALNE STROJE
in radio aparate ter rezervne dele kupuje po najvišji dnevni ceni tvrdka EVEREST, Prešernova ul. 44.

KONJSKI ODEJI
dve novi ali zelo dobro ohranjeni kupim ali zamenjam. Bukovec, Ljubljana — Resljeva 13.

MOŠKE GOJZERJE
št. 44—45, močne damske škornje št. 39, črn muf, drap gamaše za mlado deklico, vse še dobro ohranjeno, kupim za protivrednost. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 76. (k

STEKLENICE
vseh vrst, pletenke, pločevinaste sode, zaboje, vreče, živilske odpadke, stalno kupuje in najbolje plača »Metalia«, Gosposvetska 16, tel. 3288.

SUPORT
za lesno stružnico kupim. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 191.

TELEOBJEKTIV ZA KINEEKSAKTO
ali leico kupim. Nasl. v upravi »Slov.« pod št. 190.

KAUČ
tudi iz mehkega lesa, dobro ohranjen, kupim. — Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 304. k

KUPIM
elektromotorček za šivalni stroj. Ponudbe pod »Zamenjava« na upr. »Slovenca« pod 319. k

SMUČKE
za 10 letnega fanta, kupimo. »Metalia«, Gosposvetska 16. k

Denar

Vse denarne in trgovske posle
izvršim hitro, točno in solidno. Priporoča se
RUDOLF ZORE
Ljubljana
Gledališka ul. 12
Tel. 38-10.

Transportni zbor Speer

išče za Ljubljano takoj

15 izvežbanih vozačev

(šoferjev)

za tovor. vozila, ki niso uslužbeni že pri kakšnem drugem podjetju. Dobra oskrba, stanovanje, obleka in plača. Predstaviti se je v LJUBLJANI, TRNOVO, bivši SOKOLSKI DOM.

Posestva

STAVBNO PARCELO
njivo ali travnik brez posredovalca kupim. - Ponudbe je poslati z navedbo lege, obsega in cene na upravo »Slovenca« pod »Zemljišče v bloku« 229.

Knjige

KNJIGE
slovenske in nemške ter Ljubljanski zvon in Dom in svet kupuje knjigarna Žužek, prehod nebotičnika.

LEPOSLOVJE
slovensko in tuje ter ostale izvirne knjige in prevode kupuje Janez Dolžan, knjigarna — Stritarjeva ulica.

Mohorjev KOLEDAR
iz l. 1918, Družinsko pratiko od leta 1915 do 1920 in cenike od II. Suttnerja, Hans Konrada, Ivana Savnika, kupim. - Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Staro veselje« — 221.

KUPIM
Laskus: »Hölzerne Brücken«. Kovačeva, Zrinjskega 8. k

KNJIGO
A. Sorel, L'Europe et la Revolution francaise, kupi knjigarna Žužek, pasaža. knj.

Ženitbe

40 LETNI VDOVEC
brez otrok, posestnik in trgovec želi poročiti gospodično ali vdovo, ki bi imela veselje do skupnega delovanja pri posestvu in trgovini. — Samo resne ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Harmonija« 238.

Pouk

NIŽJESOLCI (KE)
doba učno pomoč v vseh predmetih. - Pojasnila: Novi trg 5, levo. u

GOSPA
poučuje nemščino in italijanščino po hitri in praktični metodi. Ugodne cene. Rimska cesta 10-I., desno.

Šiv. stroji

ŠIVALNI STROJ
rabljen, za domačo uporabo, prodam za 7000 lir. Pred škofijo št. 19 »Julka«.

ŠIVALNI STROJ
skoraj nov, pogrezljiv in okrogel čolniček. Glavo krojaškega stroja Singer. Moško obleko in kos blaga za m. obleko zaradi bolezni prodam. — Kamniška štev. 13.

Glasba

HARMONIKO
klavirsko na 40 basov, zamenjam ali kupim takoj. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »Ugodna prilika« 241.

LASTNIKI GLASOVIRJEV!
Poslužujte se telefonske številke 39-25, ki pokliče specialno tvrdko za uglaševanje ter popravila glasovirjev in harmonijev Jurásek, Zrinjskega cesta 7/II, Ljubljana.

GRAMOFON
»His Masters Voice« v najboljšem stanju proda Hinko Privšek — Gradišče 7.

GODBENIKI POZOR!
Taktometer, prvovrsten in čelo proda Hinko Privšek, Gradišče 7.

TAMBURIN
(bobenček) kupi Hinko Privšek, Gradišče 7.

Pohištvo

MODROCE
patentne posteljne mreže, otomane, moderne kuče in fotelje nudi solidno in po nizki ceni
RUDOLF RADOVAN
tapetnik
LJUBLJANA
Mestni trg štev. 18

V najem išče

MANJŠE POSESTVO
ali enodružinsko hišico vzamem v najem takoj ali pozneje v Ljubljani ali bližu bloka. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Družina« 230.

TRGOVINO
s mešanim blagom znotraj bloka vzamem v najem. Ponudbe dostaviti upr. »Slovenca« pod »Specerija 305«. p

Radio

RADIO
5 cevni, nov, najmodernejša izdelava, naprodaj. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 242.

RADIO APARATE
nove, raznih znamk, proda Hinko Privšek, Gradišče 7.

PRODAM
žarnico, baterijsko za radio Telefunken k. f. 4. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 278. 1

Križanka št. 169

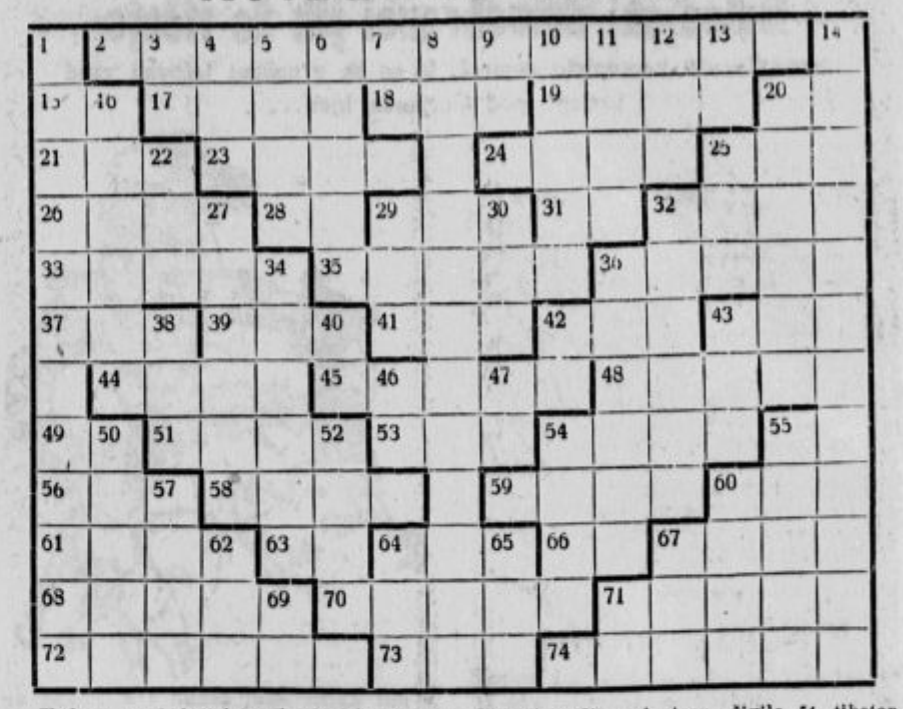

Vodoravno: 1. ime in priimek slov. pesnika in pisatelja, 13. začetnici imena in priimka slov. pesnika, 17. žensko ime, 18. družinski član, 19. del noge, 20. predlog, 21. predlog, 23. reka na Madžarskem, 24. zre, gleda, 25. severni jelen, 26. vrsta ribe, 28. medmet, 29. del spovedi, 31. znak za kovinski element, 32. del indijskega oblačila, 33. dete, 35. grška črka, 36. naslov Sienkiewiczevega romana, 37. največji sesalec, 39. dlaka, 41. oksidirano železo, 42. plod, 43. tuja črka, 44. oblika svojilnega zaimka, 45. neplačano delo, 48. veznik, 49. japonska mera, 51. azijska država, 53. del obraza, 54. mesto v Južni Ameriki, 55. Abrahamova domovina, 56. število, 58. priimek slov. bogoslovnega znanstvenika, 59. telesna okvara, 60. domača žival (množ.), 61. potem, 63. igralna karta, 64. beseda, uporabljana pri datumih, 66. primorski medmet, 67. žuželka, 68. pravoslavna podoba, 70. skrivnostna, 71. žensko ime, 72. prekopi, 73. žensko ime, 74. ptica.

Navpično: 1. ime in priimek slov. pisatelja, 3. ruska reka, 4. soj, 5. dolina v severni Španiji, 6. vodna ptica, 7. predlog, 8. zabava, pijančevanje, 9. začetnici imena in priimka slov. slikarja, 10. številka, 11. up. 12. čričkov glas, 13. začetnici imena in priimka slov. pisatelja, 14. ime in priimek slov. pisatelja, 16. moško ime, 20. obred 7. zakramenta, 22. darilo, 25. del cveta, 27. kos lesa, 29. veznik, 30. oblika pomožnega glagola, 32. svetopisemsko mesto, 34. severnoameriška država, 36. zeleni volk na kovini (tujka), 38. krajevni prislov, 40. kratica za starejši, 42. hrvaški »z«, 43. gora na Kreti, 46. romanski spolnik, 47. oziralni zaimek, 50. Odisejeva domovina, 52. racionirano živilo, 54. tibetanski duhovnik, 55. mohamedansko življenjsko vodilo, 57. moško ime, 60. priimek slov. glasbenika, 62. osebni zaimek, 64. oblika glagola dati, 65. število, 67. terejo, 69. okrajšan veznik, 71. znak za kemično prvino.

Rešitev zadnje križanke

Vodoravno: 1. kovač, 5. Istambul, 13. Kropa, 18. Apis, 19. ski, 20. erar, 21. kip, 23. Asen, 24. red, 25. Itaka, 28. gl., 29. strok, 32. tla, 33. ar, 34. Omar, 35. ilo, 36. ako, 37. esej, 39. I. C. (Ivan Cankar), 40. Venera, 42. Amu, 44. Gal, 46. otroka, 47. Ate, 48. Mitja Šarabon, 50. kap, 51. na, 52. lan, 53. sen, 54. pl, 55. jaz, 57. NR, 58. lira, 59. vi, 60. os, 62. da, 63. nrav, 65. davi, 66. rubin, 69. vnema, 72. Avar, 74. araba, 76. renegati, 79. kvota, 80. ko, 82. robida, 84. bo, 85. Jernej, 87. t. m., 88. oba, 90. reva, 91. mera, 93. Rain, 94. jez, 95. Tone, 97. la, 98. sonata, 100. nn, 101. teme, 102. Alora, 103. vila, 104. kava, 105. Taras.

Navpično: 1. karavana, 2. opereta, 3. Vid, 4. aa, 5. Ikar, 6. si, 7. te, 8. Argo, 9. mala, 10. Br, 11. uk, 12. lire, 14. Ra, 15. ost, 16. pelikan, 17. Anacapri, 19. starinar, 22. Postojna, 25. ime, 26. ki, 27. almandin, 29. Skaručna, 30. to, 31. ker, 34. one, 38. jok, 41. at, 42. aj, 43. uš, 44. ga, 45. la, 46. Ob, 48. Maribor, 49. naraven, 52. tivar, 53. av., 56. zavoj, 58. lar, 64. vat, 65. Dakota, 67. Ur, 68. beda, 70. eter, 71. mi, 73. Ramzes, 75. Abel, 77. eben, 78. gora, 79. Knin, 81. obol, 83. Iva, 86. ran, 87. tema, 89. ano, 91. mol, 92. ata, 94. jer, 96. Er, 98. si, 99. ev, 101. ta.

Ali ste si že kupili novo knjigo »SLOVENČEVE KNJIŽNICE«

Sigurd Christiansen:

„Mrtvi med dvema živima“

Po mučni bolezni nas je zapustil naš nadvse ljubljeni očka, soprog, gosp.

Emil Jemec

strugar na drž. železnici

Na mrtvaškem odru leži v mrtvašnici Splošne bolnišnice. Pogreb dragega pokojnika bo v ponedeljek, dne 15. januarja ob ½3 popoldne iz cerkve v D. M. v Polju na tamkajšnje pokopališče.

Ljubljana, Laze, Dunaj, 13. I. 1945.

Žalujoči: IDA, žena, JELENA, hči in ostalo sorodstvo.

Umrl nam je dne 13. januarja 1945 naš ljubljeni mož, oče, sin, brat, in stric in svak, gospod

Mrzlikar Jože

mestni delavec

Truplo leži na Žalah v kapeli sv. Marije. Pogreb bo v ponedeljek, dne 15. januarja 1945, ob 3 popoldne izpred cerkve v Dravljah na domače pokopališče.

LJUBLJANA, dne 13. januarja 1945.

ŽALUJOČI OSTALI

Naznanjamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustil v visoki starosti 88 let naš dobri in skrbni oče, stari oče in stric, gospod

Škoda Damjan

posestnik v Mali Račni

Truplo dragega pokojnika položimo k večnemu počitku iz hiše žalosti v Mali Račni št. 1 na farno pokopališče na Kopanju pri Grosupljem.

Račna, Ljubljana, 13. januarja 1945.

Žalujoči: ANTON in FRANC, sinova; MARIJA, ANA, hčerki; in sorodstvo.

Zahvala

Vsem, ki ste z nami sočustvovali ob bridki izgubi naše ljubljene, nenadomestljive

DARICE

vsem, ki ste ji poklonili toliko lepega cvetja in kakorkoli počastili njen spomin, in vsem, ki ste jo v tako obilnem številu spremili na njeni poslednji poti, vsem prav vsem, naša najiskrenejša zahvala.

Sveta maša zadušnica se bo brala v ponedeljek, 15. januarja ob ½7 zjutraj v cerkvi svetega Antona na Viču.

Ljubljana, 13. januarja 1945.

PAVLINOVI.

Zahvala

Vsem, ki ste nam na kateri koli način izrazili sožalje ob bridki izgubi našega ljubljenega sina, brata, nečaka

Francita Nemec

dijaka V. razreda realne gimnazije naša najprisrčnejša zahvala. Posebno se zahvaljujemo čč. duhovščini, njegovemu razred. prof. g. Jos. Schweigerju za v srce segajoče poslovilne besede, Vsem darovalcem vencev, njegovim sončencem in najljubšemu prijatelju Miranu, in vsem ostalim, ki ste ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Sveta maša zadušnica bo v sredo, 17. t. m. ob ½7 zj. v trnovski župni cerkvi.

LJUBLJANA, dne 13. januarja 1945.

Žalujoča rodbina NEMCEVA

Zahvala

Za vse dokaze iskrenega sožalja ob nenadomestljivi izgubi našega srčno ljubljenega sina in brata, gospoda

Antona Koščaka

domobranca

se tem potom vsem zahvaljujemo. Posebno zahvalo izrekamo čč. duhovščini, gosp. kuratu za njegovo tolažbo ob zadnji uri, vsem darovalcem cvetja in vencev, za ustna in pismena sožalja, pevskemu zboru in častni straži domobrancev, ter vsem prijateljem in znancem, ki so blagega pokojnika v tako častnem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Sveta maša zadušnica bo v torek, dne 15. januarja 1945, ob pol 8 zjutraj v cerkvi sv. Petra.

Ljubljana, Škocjan, Novo mesto, dne 13. januarja 1945.

Globoko žalujoči:

Franc in Ana Koščak, starši, bratje, sestre in ostalo sorodstvo

---

Vsem, ki so jo poznali in radi imeli, sporočamo žalostno vest, da je 16. dec. 1944 v 86. letu starosti v Celju umrla naša predobra, zlata mamica, babica in prababica, gospa

Ana Žolgar

roj. Staut

nadučiteljeva vdova

Pokopana je bila 20. dec. 1944 na celjskem pokopališču. — Sv. maša zadušnica se bo brala v torek, dne 16. t. m. ob ½8 v cerkvi sv. Jožefa.

Ljubljana, Celje, Maribor, 14. I. 1945.

Zvonko Žolgar, sin, Danilo in Zvonko, vnuka, v imenu vsega sorodstva.

Dotrpela je naša ljubljena žena, nadvse skrbna in zlata mama, stara mama, sestra

Marija Čuk

roj. Jerina

žena sprevodnika v pok.

Pogreb blagopokojne bo v ponedeljek, 15. jan. 1945, ob ½9 dop. z Žal, kapele sv. Jakoba, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 12. januarja 1945

Žalujoči: Tone, mož; Amalija, Karla, Mara por. Pristov, hčere; France in Jože, sinova.

Zahvala

Vsem, ki ste z nami sočustvovali ob težki izgubi naše ljubljene žene, mame, stare mame, tete in tašče, gospe

Šoštarič Ane

roj. Lavrin

naša najprisrčnejša zahvala. — Posebno zahvalo smo dolžni preč. gosp. župniku p. Gabrielu Planinšku za poslednjo tolažbo v njenih zadnjih urah. Toplo zahvalo vsem, ki so drago pokojnico spremili na zadnji poti, darovalcem vencev in cvetja ter končno vsem tistim, ki so z dobrimi deli počastili njen spomin.

Sveta maša zadušnica se bo darovala v torek, 16. januarja, ob pol 7 zjutraj v cerkvi svetega Cirila in Metoda.

Ljubljana, dne 13. januarja 1945.

ŽALUJOČI OSTALI

Zahvala

Za sleherni dokaz odkritosrčnega sočutja, izražen bodisi ustno ali pa pismeno, zaradi bridke izgube, katero smo utrpeli s smrtjo naše ljubljene soproge, dobre matere i. dr., gospe

Marije Irkičeve

se prav toplo zahvaljujemo. — A še posebej izrekamo najlepšo zahvalo vsem, ki so blagovolili spremiti nepozabno pokojnico tako zelo številno na njeni poslednji poti ter se je kakor koli sicer spominjali, nadalje za poklonjene lepe vence in šopke kakor tudi gospodom pevcem za ganljive žalostinke. Vsem in vsakomur vse Bog povrni!

Sveta maša za rajničin večni mir in pokoj bo v torek, dne 16. januarja, ob 8 zjutraj v žup. cerkvi sv. Petra.

V Ljubljani, dne 14. januarja 1945.

Globoko žalujoča rodbina Irkič.

Tisk »Ljudska tiskarna« — Za Ljudsko tiskarno: Jože Kramarič — Herausgeber, izdajatelj: Joško Kroščij — Schriftleiter, urednik: Janko Hafner